

БАНК АХБОРОТНОМАНИ

Банк ходимлари, ишбилармонлар ва тадбиркорларнинг ҳафталик газетаси

ISSN 2010-6602

1995 йил январдан бошлаб нашр этилмоқда

№ 47 (1018), 2015 йил 26 ноябрь

www.banknews.uz

Банк тизимидаги самарали ислоҳотлар натижаси

Ўзбекистоннинг кредитлаш тизими жаҳон рейтингда
юқори поғонага кўтарилди

Шу муносабат билан акция-дорлик-тижорат Халқ банкида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки, Ташқи ишлар вазирлиги, Бош прокуратура, Савдо-саноат палатаси ҳамда Халқаро молия корпорацияси билан ҳамкорликда матбуот анжумани ташкил этилди. Олий Мажлис Қонунчилик

палатаси депутатлари, оммавий ахборот воситалари вакиллари ҳамда тадбиркорлар иштирокида бўлиб ўтган мазкур тадбирда юртимиз банк тизимини ривожлантириш ва ислоҳ этишга қаратилган изчил чора-тадбирлар иқтисодий тизимизни тараққий эттириш билан бир-

га аҳоли фаровонлигини оширишда муҳим омил бўлаётгани, бу ҳолат халқаро таҳлилчиларнинг юқори баҳоларини қўлга киритишга замин яратаётгани таъкидланди.

Дарҳақиқат, Жаҳон банки ва Халқаро молия корпорацияси томонидан «Doing Business – 2016» янги ҳисоботида давлатларнинг соҳаларда эришган янги рейтингни эълон қилинди. Унга кўра, Ўзбекистон «Кредитлаш тизими» дунёнинг 189 та давлати ичида 63 поғона кўтарилиб, 42-ўринни эгаллади. Шунингдек, «Кредит алмашинуви индекси» бўйича эса, 8 балли тизимда 7 баллга баҳоланди.

(Давоми 4-бетда).

Давлат харидлари tizimida raqobat kuchaymoqda

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги
Фазначилиги томонидан кичик бизнес субъектларини давлат харидлари тизимига жалб этиш масалаларига бағишланган матбуот анжумани ташкил этилди.

Миллий матбуот марказида бўлиб ўтган ушбу тадбирда Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги Фазначилиги, Савдо-саноат палатаси, Республика Товар-хонашў биржаси масъул ходимлари қатнашди.

Анжуманни олиб борган Ўзбекистон Республикаси молия вазири ўринбосари, Фазначилик бошлиғи Баҳром Ашрафхонов мамлакатимизда давлат харидлари тизи-

йўлга қўйилиб, такомиллаштирилиб борилмоқда, – дейди Б.Ашрафхонов. – Бу борада Молия вазирлиги Фазначилиги давлат харидларини жараёнининг шаффофлигини таъминлашга катта эътибор қаратмоқда. Пировардида, товар-хонашў бозорида рақобат муҳити ривожланмоқда, республика ва маҳаллий бюджет маблағларини сарфлашда самарадорликка эришилмоқда.

Банк-молия соҳасини модернизациялаш — иқтисодий тараққиёт омили

Ўзбекистон Республикаси Банк-молия академиясида «Халқаро молия бозорларига интеграциялашув шароитида Ўзбекистон банк-молия соҳасини модернизациялашнинг замонавий тенденциялари» мавзусида халқаро илмий-амалий конференция бўлиб ўтди.

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки, Ўзбекистон банклари Ассоциацияси ва Банк-молия академияси ҳамкорлигида ташкил этилган мазкур тадбирда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати аъзолари ва Қонунчилик палатаси депутатлари, тижорат банклари ва халқаро молия институтлари вакиллари, хорижий экспертлар ҳамда иқтисодий соҳага ихтисослашган олий ўқув юр்தларининг профессор-ўқитувчилари ва академия тингловчилари иштирок этди.

Анжуман Давлатимиз раҳбарининг 2010 йил 26 ноябрдаги «2011-2015 йилларда республика молия-банк тизимини янада ислоҳ қилиш ва барқарорлигини ошириш ҳамда юқори халқаро рейтинг кўрсаткичларига эришишнинг устувор йўналишлари тўғрисида»ги 1438-сон-

ли ҳамда шу йил 6 майдаги «Тижорат банкларининг молиявий барқарорлигини янада ошириш ва уларнинг ресурс базасини ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги 2344-сонли Қарорларида белгиланган устувор вазифалар ижросига бағишланиб, унда Банк-молия академияси ректори вазифасини бажарувчи А.Бекмуродов, Олий Мажлис Сенатининг Бюджет ва иқтисодий ислоҳотлар масалалари қўмитаси раиси Ф.Умаров, Марказий банк раисининг ўринбосари А.Ҳайдаров, Халқаро молия корпорациясининг Ўзбекистондаги ваколатхонаси лойиҳа мувофиқлаштирувчиси А.Насибов ва бошқалар ўз маърузали чиқишлари билан қатнашди.

(Давоми 4-бетда).

мини такомиллаштириш, бу борада кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектлари учун яратилган имтиёзлар хусусида сўз юритди.

– Мазкур тизим Президентимизнинг 2011 йил 7 февралдаги «Давлат харидлари тизимини мақбуллаштириш ва уларга кичик бизнес субъектларини жалб этишни кенгайтириш тўғрисида»ги 1475-сонли Қарори асосида

Тадбирда давлат харидлари тизимини босқичма-босқич ривожлантириш, бу борадаги ҳуқуқий базани янада чуқурлаштиришга қаратилган чора-тадбирлар харидлар жараёни очиклигини оширадиган механизмларни жорий этиш, танлов тартиб-таомилларини такомиллаштиришга хизмат қилаётгани таъкидланди.

(Давоми 2-бетда).

ХОРИЖИЙ ВАЛЮТАЛАРНИНГ СЎМГА НИСБАТАН КУРСИ

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 2015 йил 24 ноябрдан бошлаб валюта операциялари бўйича бухгалтерия ҳисоби, статистик ва бошқа ҳисоботларни юритиш, шунингдек, божхона ва бошқа мажбурий тўловлар учун хорижий валюталарнинг сўмга нисбатан куйидаги қийматини белгиллади:*)

1 Австралия доллари	1963,44	1 Канада доллари	2043,43	1 Норвегия кронаси	316,10	1 евро	2931,67
1 Англия фунт стерлинги	4150,12	1 Хитой юани	428,24	1 Польша злотийси	685,24	10 Жанубий Корея вон	23,62
1 Дания кронаси	389,25	1 Кувайт динари	8994,71	1 Сингапур доллари	1929,29	10 Япония иенаси	222,04
1 БАА дирҳами	744,82	1 Россия рубли	42,17	1 СДР	3774,86	*) Валюта қийматини белгилаш чоғида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки мазкур валюталарни ушбу қийматда сотиш эки сотиб олиш мажбуриятини олмаган.	
1 АКШ доллари	2735,74	1 Украина гривнаси	114,06	1 Туркия лираси	965,02		
1 Миср фунти	349,39	100 Ливан фунти	181,70	1 Швеция кронаси	313,07		
1 Исландия кронаси	20,65	1 Малайзия ринггити	637,70	1 Швейцария франки	2680,78		

Айрим хорижий валюталарнинг ўтган ҳафтага солиштирма кўрсаткичи:

1 USD ▲ 2735,74 – (2721,12) | 1 EUR ▼ 2931,67 – (2931,74) | 1 GBP ▲ 4150,12 – (4138,28) | 10 JPY ▼ 222,04 – (222,24)

ISLOHOTLAR SAMARASI

ТИФ Миллий банки хизматлари рақобатбардош

Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий фаолият миллий банки аҳоли ва ҳўжалик субъектларининг бўш пул маблағларини омонатларга жалб қилиш борасида қатор чора-тадбирларни амалга оширмоқда. Пировардида, 2015 йилнинг 1 октябрь ҳолатига кўра, банк депозит портфелида мижозларнинг қўйилмалари ҳажми 4 трлн. 106,2 млрд. сўмга етди.

Республикада тижорат банклари ўз маҳсулот ва хизматларини жорий қилишда мақсадлилиқ тамойилига жиддий эътибор қаратмоқда. Шу жумладан, ТИФ Миллий банки ҳам чакана хизматларини молия бозоридаги бугунги рақобат муҳити мезонлари доирасида такомиллаштириб бормоқда.

Айни пайтда мазкур банкда жами 80 турдаги муддатли ва жамғарма (шундан юридик шахслар учун 47 та, жисмоний шахслар учун 33 та) омонатлар амалда бўлиб, улар мақсадлилиқ жиҳатидан турли қатламдаги мижозлар манфаатларига хизмат қилмоқда. Улар орасида аҳоли омонатларининг 22 таси миллий валютада, 11 таси эса, хорижий валютада ишлаб чиқилган. Мустақиллик байрами муносабати билан ишлаб чиқилган «Истиқлол» ва «Даромадли», «Кексаларни эъзозлаш йили» Давлат дастурига мувофиқ, катта авлод вакиллари аталган «Эъзоз», қишлоқ жойларда қуриб битказилган уй-жойлар учун олинган кредитларни тўлашга мўлжалланган «Ҳисобли» каби омонатлар шулар жумласидандир. Бундан ташқари, банк ҳар йили 8 март – Ҳалқаро хотин-қизлар куни, «Наврўз»

умумхалқ байрами, «Хотира ва қадрлаш куни», «Ўқитувчи ва мураббийлар куни» муносабати билан ҳам янги депозитларни жорий қилишни анъанага айлантирган.

Шунингдек, ТИФ Миллий банкида бир неча йилдан буён омонатчилар қизиқишини тортиб келаётган омонатлар ҳам мавжуд. «Пенсионный» (кекса ёшдаги мижозлар учун), «Нихол» (16 ёшгача бўлган болаларга мўлжалланган жамғарма омонат) ҳамда «Бойчечак» (16 ёшгача бўлган болалар учун хорижий валютадаги депозит) нисбатан оммалашган ана шундай депозитлардандир.

Айтиш жоиз, ТИФ Миллий банки Президентимизнинг 2009 йилнинг 6 апрелидаги «Тижорат банклари депозитларига аҳоли ва ҳўжалик субъектлари бўш пул маблағларини жалб этишни янада рағбатлантириш қўшимча чора-тадбирлари тўғрисида»ги 1090-сонли ҳамда 2010 йилнинг 26 ноябрдаги «2011-2015 йилларда республика молия-банк тизимини янада ислоҳ қилиш ва барқарорлигини ошириш ҳамда юқори халқаро рейтинг кўрсаткичларига эришишнинг устувор йўналишлари тўғрисида»ги 1438-сонли Қарорла-

ри асосида йил давомида депозитлари рўйхатини янгиллаб боради. Чунончи, жорий йил бошидан буён мазкур стратегияси доирасида сақлаш муддати 1 ойдан 5 йилгача бўлган миллий валютада жами 6 та янги муддатли омонатни амалиётга киритди.

Банк ушбу йўналишдаги саъй-ҳаракатлар самарадорлигини янада ошириш мақсадида аҳолига уларнинг банкда сақланаётган омонатлари қонунан ҳимоялангани, тўлиқ ҳажмда берилиши кафолатлангани, шунингдек, бу борадаги солиқ ва бошқа имтиёзлар ҳақида доимий равишда тарғибот ишларини олиб бормоқда.

Албатта, банк чакана хизматлари орасида пластик карталар алоҳида ўрин тутди. Ҳисобот даврида ТИФ Миллий банки томонидан муомалага чиқарилган миллий валютадаги сўм пластик карталари сони жами 2 млн. 332 мингтани ташкил қилди, улар ичида «он-лайн» Smart Visa пластик карталари сони 837 мингтадан кўп.

Жорий 9 ойи давомида савдо терминаллари орқали пластик карталар бўйича амалга оширилган операцияларнинг умумий ҳажми 2 459,4 млрд. сўмни ташкил этиб, бу натижа 2014 йилнинг шу даврига нисбатан 1,21 мартага ортган.

Ҳозирда муассаса бошқа банклар қатори мижозлар учун пластик карталарни фақатгина қулай тўлов воситаси сифатидагина эмас, балки қўшимча қулайликлар берувчи хиз-

мат турига айлантиришга интилоқда. Нафақат шаҳар марказларидаги, балки чекка қишлоқларда ҳам мижозлар «SMS-хабар», «e-mail хабар»ларга эга бўлиши, шахсий WEB ва IVR-кабинетлар орқали маълумотларни кузатиб бориши учун шароитлар яратмоқда.

2015 йилнинг 1 октябрь ҳолатига IVR сервисига 36 811 та, «SMS-хабар» хизматидан 192 715 та, «Web-хабарлаш» хизматидан 1 834 та ва «e-mail хабар» хизматидан 782 та мижоз фойдаланди ва шу тариқа ҳисобот санасига ТИФ Миллий банки бўйича интерактив хизматларга уланган мижозлар сони 193 мингтани ташкил қилди.

Мобиль алоқа, интернет, коммунал ва бошқа хизмат турларига он-лайн режимида мобиль телефон ёки интернет орқали тўловларни амалга ошириш имконини берувчи Click хизматига эса, муассасанинг 94 100 минг мижози уланди.

ТИФ Миллий банки шунингдек, аҳолига халқаро пул ўтказмалари тизими бўйича ҳам намунали хизмат кўрсатиб келмоқда. Бу борада муассаса ҳамкорлари бугун жаҳонда етакчилик қилаётган «Western Union», «Money Gram», «Золотая Корона» ва «Азия экспресс/МОПС» каби компаниялардан иборатдир. 2015 йилнинг 1 октябрь натижаларига кўра, банкдаги ана шундай ўтказмалар ҳажми 49,9 млн. АҚШ долларини ташкил этди, шундан 28,7 млн. АҚШ доллари тўланган ўтказмаларга тенгдир.

Юлдуз ЗОКИРОВА.

Давлат харидлари тизимида рақобат кучаймоқда

(Давоми. Бошланиши 1-бетда).

Маълумки, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2015 йил 26 мартдаги қарорига мувофиқ тасдиқланган «Ўзбекистон Республика Товар-хонашў биржасининг махсус ахборот портали орқали электрон савдо йўли билан тадбиркорлик субъектларидан энг зарур товарлар (ишлар, хизматлар)нинг давлат харидини ташкил этиш тартиби тўғрисида»ги Низомга асосан электрон каталогда харид қилинадиган товарлар рўйхати Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Давлат харидлари бўйича ҳукумат комиссияси томонидан белгиланиши ва битта шартнома бўйича 100 минг АҚШ долларидан ортиқ бўлмаган товарлар харид қилиниши белгилаб қўйилди.

Анжуманда давлат харидлари бўйича электрон савдолар дастлаб ишга туширилганда товар ишлаб чиқарувчи ва хизмат кўрсатувчилар томонидан ўртача 2 тадан таклиф келиб тушган бўлса, бугунги кунга келиб ҳар бир

талабномага 6 тагача етказиб берувчи қизиқиш билдираётгани, бунда тузилган битимларда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларининг улуши қарийб юз фоизга етганлиги қайд этилди. Натижада жорий йилнинг 9 ойида 101,4 млрд. сўм миқдоридаги бюджет маблағи иқтисод қилинди.

Давлат харидлари жараёнини янада тезлаштириш, соддалаштириш, уларга тадбиркорлик субъектларини кенг жалб этиш мақсадида жорий йилнинг 1 июнидан электрон каталог тизими жорий этилди. Барча жараёнлар тўлиқ автоматлаштирилган мазкур савдо майдончаси орқали ўтган даврда 36,5 млрд. сўмлик битим тузилиб,

9,5 млрд. сўм ҳажмида Давлат бюджети маблағи иқтисод қилинишига замин яратилди.

Тадбирда давлат харидлари тизимини такомиллаштиришда халқаро ташкилотлар, жумладан, БМТ Тараққиёт дастурининг «Ўзбекистонда бюджет тизими ислоҳоти» лойиҳаси ҳамда Жаҳон банки билан ҳамкорликда фаол ишлар олиб борилаётгани, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларини давлат харидлари жараёнига янада фаол жалб этиш, бунда уларнинг ахборот-коммуникация технологияларидан фойдаланиш имкониятларини кенгайтириш борасида амалга оширилаётган ишлар хусусида ҳам маълумот берилди.

Наргиз АХМЕДОВА.

Форумдан янги режалар сари

Нукусда «Ўзбекистонда ёшлар тадбиркорлиги: ҳолати ва истиқболлари» I ёш тадбиркорлар бизнес-форумининг Қорақалпоғистон Республикаси босқичи бўлиб ўтди.

«Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати Қорақалпоғистон Республикаси кенгаши томонидан Ўзбекистон Савдо-саноат палатаси Қорақалпоғистон Республикаси ҳудудий бошқармаси ва бошқа ташкилотлар ҳамкорлигида ўтказилган тадбирда «Ёш тадбиркор – юртга мададкор», «Менинг бизнес-фоям» каби танловларда ғолибликни қўлга киритган ҳамда тадбиркорлик фаолиятини бошлаган 30 га яқин ишбилармон ёш ўз лойиҳаларини тақдим этди.

Президентимиз раҳнамолигида кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш, айниқса, ёшлар томонидан ҳаётга татбиқ этилаётган лойиҳаларни қўллаб-қувватлаш, уларга амалий ёрдам кўрсатишга алоҳида эътибор қаратилаётгани таъкидланди. Давлатимиз раҳбарининг 2014 йил 6 февралдаги «Ўзбекистон Республикасида ёшларга оид давлат сиёсатини амалга оширишга қаратилган қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги Қарори бу борада муҳим дастуриламал бўлаётир.

Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш, ишбилармонлик муҳитини янада яхшилаш, ёшлар тадбиркорлигини рағбатлантириш каби истиқболли таклифлари билан 7 нафар ёш тадбиркор бизнес-форумнинг мамла-

кат босқичига йўлланма олди. Шуманайлик Шавкат Бобоев улардан бири. У жорий йилда «Ёш тадбиркор – юртга мададкор» танловининг мамлакат босқичида ғолибликни қўлга киритиб, ўз фаолиятини ривожлантириш бўйича қўшимча имконият ва имтиёзларга эга бўлди.

– Мамлакатимизда биз, ёш тадбиркорларга кўрсатилаётган улкан эътибор ва ғамхўрлик бизни янги марралар сари ундамоқда, – дейди Ш.Бобоев. – Айниқса, бу каби тадбирлар ўз бизнес лойиҳамиз-

ни оммалаштириш учун катта имкониятлар яратади. Туманимиз марказида «Рита Исмоилова» хусусий корхонасини очиб, аҳоли дастурхонига озиқ-овқат, нон ва нон маҳсулотлари етказиб беряпмиз. Эндиги режамиз елим пакетлар ишлаб чиқариш лойиҳасини амалга оширишдир. Бу билан яна бир неча тенгдошимиз ишли бўлади.

ЎЗА.

HAMKORLIK

Ўзбекистон — Жанубий Корея бизнес-форуми

Пойтахтимиздаги Халқаро ҳамкорлик марказида 23 ноябрь кунини Ўзбекистон ва Корея Республикаси ишбилармон доираларининг бизнес-форуми бўлиб ўтди.

Ўзаро савдо-иқтисодий ва инвестициявий ҳамкорликни янада ривожлантириш масалаларига бағишланган мазкур тадбирда икки мамлакатнинг ташқи иқтисодий алоқалар, савдо, сармоя, нефть-газ, геология ва минерал ресурслар, қурилиш материаллари ишлаб чиқариш, автомобил-созлик, озиқ-овқат ва кимё саноати, фармацевтика, транспорт ва транспорт коммуникациялари, логистика, ахборот технологиялари, электротехника, коммунал хизмат, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик каби соҳалар учун масъул вазирлик ва идоралари, компания ва концернлари раҳбарлари иштирок этди.

Ўзбекистон Республикаси ташқи иқтисодий алоқалар, инвестициялар ва савдо вазири ўринбосари Шавкат Тўлаганов, Корея Республикаси савдо, саноат ва энергетика вазири ўринбосари У Тэ Хи, Корея Республикасининг Ўзбекистондаги Фавкулотда ва мухтор элчиси Ли Ук Хон мамлакатларимиз ўртасидаги ҳамкорлик икки давлат раҳбарларининг учрашувларида эришилган келишувлар асосида барча соҳаларда изчил ривожланиб бораётганини таъкидлади. Хусусан, Президентимиз Ислон Каримовнинг жорий йилнинг май ойида Корея Республикасига давлат ташрифи икки томонлама алоқаларни янада юқори босқичга олиб чиқди.

Корея Республикаси Ўзбекистоннинг ишончли ва узоқ муддатли стратегик ҳамкорларидан. Икки давлат ўртасида савдо алоқалари борасида энг кўп қулайлик яратиш тартиби жорий қилинган. Мамлакатларимиз ўртасида имзоланган савдо, инвестицияларни ўзаро рағбатлантириш ва ҳимоя қилиш, даромадларнинг икки томонлама солиққа тортилишига йўл қўймаслик ҳамда даромад солиқларини тўлашдан бош тортишни бартараф қилишга оид битимлар савдо-иқтисодий алоқалар ривожига хизмат қилмоқда.

Ўзбекистоннинг барқарор ривожланаётган иқтисодиёти, қулай жўғрофий жойлашуви, замонавий транспорт коммуникациялари, сармоя жалб этиш бўйича пухта ва ишончли стратегияси кўплаб давлатлар қатори Корея Республикаси ишбилармонларининг ҳам ҳамкорликка қизиқишини оширмоқда. Ўзбекистонда Корея Республикасининг 72 етакчи фирма ва компанияси ваколатхонаси, ушбу мамлакат сармоядорлари иштирокида тузилган 439 корхона фаолият кўрсатмоқда. Улар нефть-газ, нефть-кимё, тоғ-кон металлургияси, машинасозлик, савдо, тўқимачилик, озиқ-овқат саноати, соғлиқни сақлаш, электр техникаси каби қатор соҳаларда иш юритади. 2014 йилда ўзаро товар айир-

бошлаш ҳажми 2 млрд. АҚШ долларини, жорий йилнинг январь-сентябрь ойларида 1,2 млрд. долларни ташкил этди.

Форумда Ўзбекистон билан Жанубий Корея ўртасидаги савдо-иқтисодий ҳамкорликни янада ривожлантириш учун мамлакатларимиз улкан салоҳиятга эга экани алоҳида қайд этилди.

— Ўзбекистон Жанубий Кореянинг Марказий Осиёдаги асосий шериги ва стратегик ҳамкоридир, — деди Корея Республикаси савдо, саноат ва энергетика вазири ўринбосари У Тэ Хи. — Президент Ислон Каримов раҳнамолигида иқтисодиётни таркибий ўзгартириш борасида амалга оширилаётган ишлар самарасида Ўзбекистон иқтисодиёти изчил ва барқарор ривожланмоқда. Сўнгги ўн бир йил давомида Ўзбекистоннинг ялпи ички маҳсулот ўсиши 8 фоиздан ошаётгани бунинг яққол далилидир. Жанубий Корея компаниялари бу ерда турли соҳаларда ўз бизнесини муваффақиятли амалга оширмоқда. Ушбу бизнес-форум икки томонлама фаол савдо-иқтисодий ва сармоявий ҳамкорликни янада мустаҳкамлаш имконини беради.

Давлатимиз раҳбари фармоишига мувофиқ 5-6 ноябрь кунлари Тошкентда бўлиб ўтган Халқаро инвестициявий форумда Корея Республикасининг юздан ортиқ компанияларидан 170 дан зиёд вакил иштирок этди. Форум доирасида жанубий корейлик бизнесменлар билан қиймати 1,1 млрд. АҚШ доллари таг шартномалар имзоланди.

Бизнес-форумда мамлакатимизнинг иқтисодий ва сармоявий салоҳияти, нефть-кимё саноати, қурилиш материаллари ишлаб чиқариш, фармацевтика каби соҳалардаги имкониятлари хусусида сўз юритилди. Корея Республикаси ишбилармонлари мамлакатимиз иқтисодиётида амалга оширилаётган кенг қўламли ислохотлар, хусусий тадбиркорликни ривожлантириш кафолатлари, «Навоий», «Жиззах» ва «Ангрен» индустриал зоналаридаги катта қулайлик ва имтиёзлар билан атрофлича таништирилди.

Корея Республикасининг қирққа яқин компанияси вакиллари иштирок этган ушбу анжуманда икки мамлакатнинг иқтисодий салоҳияти ва имкониятларидан янада самарали фойдаланиш юзасидан фикр алмашилди.

Шу кунини Ўзбекистоннинг қатор компания ва корхоналари ҳамда Корея Республикаси ишбилармон доиралари вакиллари иштирокида кооперацион биржа бўлиб ўтди. Унда икки мамлакат тадбиркорлари ўзаро манфаатли ва истиқболли лойиҳалар ишлаб чиқиш ва амалга ошириш юзасидан фикрлашиб олди.

«Ноль» қиймати имконияти

Мамлакатимизда мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш, соҳага давлат аралашувини камайтириш иқтисодиётни ривожлантириш, ишлаб чиқаришни модернизациялаш ва диверсификациялашнинг муҳим шарти этиб белгиланган.

Давлат тасарруфидан зарар кўриб ишлаётган корхоналар, бўш турган ва қурилиши тугалланмаган биноларни «ноль» харид қийматида сотишнинг жорий этилиши хусусийлаштириш жараёнларини жадаллаштириш, хориж инвестициясини жалб этиш, тадбиркорларга молиявий ресурслардан оқилона фойдаланиш имкониятини янада кенгайтирмоқда.

ошкора савдоларга чиқарилиши белгиланди.

— Давлат мулкни хорижий инвесторларга сотишда тендер савдоларини ўтказиш бўйича давлат комиссиясининг 2015 йил 25 майдаги қарорига асосан, инвесторларга бепул бериладиган корхона ва объектларни танлов савдоларида сотиш шартлари, жумладан, киритилиши белгиланган инвестиция миқдори, муддати ва яратиладиган

мамлакатимизга чет эл инвестицияларининг ортишига хизмат қилмоқда. Сирдарё вилоятидаги улгуржи бозорнинг бўш турган биноси текстиль маҳсулотларини ишлаб чиқариш учун 500 млн. сўм ва 6 млн. доллар инвестиция киритиш шарти билан хитойлик инвесторлар томонидан таъсис этилган «Gulistan Bingeu Textile» хорижий корхонасига сотилди. Икки ярим йилга мўлжалланган ушбу лойиҳа самарасида 100 киши иш билан таъминланади.

Мамлакатимизга хорижлик ишбилармонлар томонидан қизиқиш ортиб бориши туризм инфратузилмасининг тараққий этишига ҳам хизмат қилмоқда. Шундан келиб чиқиб, «Туркистон» ишлаб чиқариш тижорат фирмаси Навоий шаҳридаги «Навоий» меҳмонхонасини мазкур объект фаолиятини замонавий талабларга мос тарзда ташкил қилишга 5 млрд. сўм инвестиция киритиш, 40 янги иш ўрни ташкил этиш шарти билан бепул ўз тасарруфига олди.

Самарқанд вилояти Нарпай тумани Оқтош шаҳридаги собиқ 60-умумтаълим мактабининг бўш турган биноси ҳам шу тартибда хусусийлаштирилди. Танлов натижаларига кўра, объектнинг бир қисми 856,4 млн. сўмлик инвестиция киритиб, тикувчилик цехи ташкил этиш бўйича бизнес-режа тақдим этган «Davlatbek-Diyorbek servis» оилавий корхонасига, иккинчи қисми 750 млн. сўмлик инвестиция киритиш ҳисобида қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини сақлаш омборхонасини қуриш таклифи билан чиққан «Narpay Xolod» хусусий корхонасига берилди.

Мухтасар айтганда, давлат мулки объектларининг хусусий сектор вакиллари бепул берилиши мулкдорлар сафини кенгайтириш, ишлаб чиқаришга маҳаллий ва хорижий инвестицияларни янада кенг жалб этиш, пировардида аҳоли бандлиги ва фаровонлигини таъминлашда муҳим аҳамият касб этади.

Давлатимиз раҳбари 2014 йилда мамлакатимизни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш яқунлари ва 2015 йилга мўлжалланган иқтисодий дастурнинг энг муҳим устувор йўналишларига бағишланган Вазирлар Маҳкамасининг мажлисидаги маърузасида бу жараёнга алоҳида эътибор қаратиб, иқтисодиётда давлат иштирокини ҳар томонлама танкидий таҳлил қилиш, бунда зарар кўриб ишлаётган, паст рентабелли ва иқтисодий ночор, маҳсулотларига талаб йўқлиги сабабли тўла қувват билан ишламаётган давлат корхоналарини инвесторларга «ноль» қийматида сотиш бирламчи аҳамиятга эга эканини таъкидлади.

Президентимизнинг шу йил 28 апрелдаги «Иқтисодиётда хусусий мулкнинг улуши ва аҳамиятини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Қарорига мувофиқ Халқ таълими, Олий ва ўрта махсус таълим ҳамда Соғлиқни сақлаш вазирликлари, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари ва бошқа ташкилотларга қарашли 512 объект инвестиция киритиш ва янги иш ўринлари яратиш шарти билан шундай тартибда

иш ўринларининг энг кам сони белгиланди, — дейди Ўзбекистон Республикаси Хусусийлаштириш, монополиядан чиқариш ва рақобатни ривожлантириш давлат қўмитаси бошқарма бошлиғи ўринбосари Карим Маматов. — Унга мувофиқ мазкур объектларда ишлаб чиқариш қувватларини ташкил қилиш, модернизациялаш, техник ва технологик қайта жиҳозлаш, экспорт-боп маҳсулот ишлаб чиқариш, хизматлар кўрсатиш учун тадбиркорлик субъектлари томонидан камидан 1 трлн. сўмдан зиёд инвестиция киритилиши ҳамда 20 мингдан ортиқ янги иш ўрни яратилиши мўлжалланаётир.

Жорий йилнинг 1 ноябрь ҳолатига келиб хусусийлаштирилган объектлар 498 тага етди. Улар 957 млрд. 311 млн. сўм ва 36 млн. 720 минг доллар миқдорида инвестиция киритиш ҳамда 21 минг 577 янги иш ўрни яратиш шарти билан инвесторларга бепул берилган. Қашқадарё, Навоий, Самарқанд, Сурхондарё, Фарғона, Хоразм вилоятлари ва Тошкент шаҳрида савдога чиқарилган объектлар тўлиқ хусусийлаштирилган.

Давлат мулкни хусусийлаштиришда бериладиган бундай имтиёзлар

BANK TIZIMI

Банк тизимидаги самарали ислохотлар натижаси

**Ўзбекистоннинг кредитлаш тизими жаҳон рейтингида
юқори поғонага кўтарилди**

(Давоми. Бошланиши
1-бетда).

Тадбирда сўз олганлар республикамиз банк тизимидаги ютуқлар хусусида гапириб, ушбу кўрсаткич иқтисодий ҳамкорлик ва ривожланиш ташкилотига аъзо давлатлар рейтингидан юқори эканлигини мамнуният билан қайд этдилар.

Ўтган давр мобайнида банк тизимида кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектлари фаолиятини жадал ривожлантириш, уларга қулай шароитлар яратиш ва мазкур соҳа субъектларини зарур молиявий ресурс-

сида амалга оширилиши, банкларнинг кичик бизнес субъектлари ва бошқа турдаги мижозлар учун яратаётган қулай шарт-шароитлари, барқарор фаолияти бошқа кўпгина халқаро экспертлар томонидан муносиб баҳоланаётгани таъкидланди.

Хусусан, «Standard & Poor's», «Fitch-Ratings» халқаро нуфузли рейтинг агентликлари банкларимиз фаолиятига «барқарор» рейтингини берган бўлса, «Moody's» рейтинг агентлиги Ўзбекистон банк тизимида берган ана шундай баҳосини олтинчи йил қайта тасдиқлади.

ниялик халқаро эксперт Ш.Кашиваги. – Юртингиз банкларида тадбиркорларни кредитлаш тартиблари мукамал ишлаб чиқилганлиги диққатимни тортди. Улар ресурс маблағларини мустақамлаб бориш мақсадида ички манбалардан оқилона фойдаланишмоқда. Қолаверса, халқаро молия институтлари билан узвий алоқаларнинг йўлга қўйилганлиги ҳам банкларингизда ресурс тақчиллигининг олдини олмақда. Мухими, банк тизимида кредитлаш соҳасида жаҳон амалиёти асосида барча меъёрлар ўрнатилиб, тегишли тар-

лар билан ўз вақтида таъминлаш борасида кенг қўламли ишлар амалга оширилди. Тадбиркорлик субъектларига банк хизматларини кўрсатиш жараёнини янада соддалаштириш ва енгиллаштиришга қаратилган тегишли норматив-ҳуқуқий база шакллантирилди.

Анжуман, шунингдек, Марказий банк томонидан самарали банк назоратининг халқаро стандартлар асо-

Бундан ташқари, АҚШнинг «Global finance» журнали ҳуласасига кўра, юртимиз Марказий банки жаҳондаги турдош ташкилотлар орасида юқори рейтинг поғонани эгаллади.

– Бундай юксалиш ва ютуқлар, жаҳон ҳамжамияти томонидан берилаётган юқори баҳо Ўзбекистон банк тизимида пухта ўйланган ва узокни кўзлаб юритилаётган иқтисодий ислохотларнинг амалдаги ифодасидир, – дейди япо-

тиблар мижозлар манфаатини кўзлаб ишлаб чиқилган.

Маълумот ўрнида айтиб ўтиш жоиз, Жаҳон банки ҳамда Халқаро молия корпорациясининг ушбу йиллик ҳисоботи ҳар йили мунтазам эълон қилиб келинади. Уларнинг сўнгги уч йиллик таҳлиliga кўра, Ўзбекистоннинг Кредитлаш тизими 112 поғона юқорига кўтарилганлигини кўрсатмоқда.

Наргиз АХМЕДОВА.

Кичик бизнесни қўллаб-қувватлаб

«Кексаларни эъзозлаш йили» Давлат дастури ижроси доирасида «Трастбанк» ХАБнинг Наманган вилояти филиали томонидан барча молиялаш манбалари ҳисобидан кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларини кредитлашга 2015 йилнинг 9 ойи давомида 21,5 млрд. сўм кредит маблағлари ажратилди. Ушбу кредитлар ҳисобига 72 та иш ўрни яратилди.

Шунингдек, оилавий тадбиркорликни ривожлантиришга 473 млн. сўм, аёллар тадбиркорлигини қўллаб-қувватлашга 1 435,1 млн. сўм кредитлар йўналтирилди.

Шуни алоҳида таъкидлаш жоизки, банк филиали томонидан коллеж битирувчиларининг бизнес лойиҳалари имтиёзли кредитлар асосида амалга оширилаётгани ҳам нур устига нур бўлмоқда. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2010 йил 28 июлдаги «Таълим муассасаларининг битирувчиларини тадбиркорлик фаолиятига жалб этиш борасидаги қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги Фармонига биноан ҳисобот даврида коллеж битирувчиларига 325,2 млн. сўм кредит маблағлари берилди.

– Вилоятимизнинг чекка ҳудудларида ҳам хизматлар соҳаси ва сервисни янада жадал ривожлантириш мақсадида 1 435,1 млн. сўмдан зиёд кредитлар ажратилди, – дейди «Трастбанк» ХАБнинг Наманган вилояти филиали бошқарувчиси вазифасини бажарувчи Азизжон Салиев. – Шу жумладан, деҳ-

қон ва фермер хўжаликлари-га чорвачилик, паррандачилик, асаларичилик ва балиқчиликни ташкил этиш ҳамда ривожлантириш учун ҳам кредит маблағлари ажратиб келинмоқда. Банк кредитлари ҳисобига амалга оширилган лойиҳалар натижасида ҳудудда тармоқлар ривожланиб, ишлаб чиқариш салмоғи ортмоқда. Кўплаб иш ўринлари яратилмоқда. Аҳоли фаровонлиги юксалмоқда.

«Дамбоғ пойабзали савдо» хусусий корхонасига болалар ва катталар пойабзали ишлаб чиқаришни кенгайтириш мақсадида жорий йилда банк филиал томонидан жами 500 млн. сўм кредит маблағлари ажратилган бўлиб, ойига мазкур корхонада 110 млн. сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш йўлга қўйилди.

Ҳамдам АМИНОВ.

Банк-молия соҳасини модернизациялаш — иқтисодий тараққиёт омили

(Давоми. Бошланиши 1-бетда).

Конференцияда сўз олганлар банк тизимини ривожлантириш ва ислох этишга қаратилган изчил чора-тадбирлар иқтисодий тараққиёт тизимида, хусусан, мақсадли кредит сиёсатининг йўлга қўйилганлиги ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш салоҳиятини ошириш ва бандлик даражасини кўтаришда, «Банк мижоз учун» таъминоти асосида молиявий чакана хизмат турлари халқаро стандартларга мос равишда кенгайтирилаётганлиги қулай ишбилармонлик ва инвестиция муҳитини яратишда муҳим омил бўлаётганини, пировардида бу жараён юртимизга хорижий сармоядорлар қизиқишини ошириш, инвестициялар оқимини кучайтиришга туртки бўлаётганини таъкидладилар.

Дарҳақиқат, Ўзбекистон банк-молия тизимидаги натижалар нуфузли халқаро молия институтлари томонидан ҳам эътироф этилмоқда. Сўнгги йилларда «Moody's», «Standard & Poor's» ва «Fitch Ratings» каби халқаро рейтинг агентликлари Ўзбекистон банк тизими фаолиятини «барқарор» деб тасдиқламоқда.

– Ўзбекистон банк тизимида олиб борилаётган ишлар менда катта та-

ассурот қолдирди, – дейди Кей-мюнг университети (Корея Республикаси) профессори Чун Кеун Жон. – Халқаро эксперт сифатида юртингиз банк тизими халқаро стандартларга тўла мос келишини қайд этмоқчиман. Бу ўз навбатида, мамлакатда иқтисодий ислохотлар изчил ва оқилона йўлга қўйилганлигидан дарак беради. Фикримнинг тасдиғи сифатида инвесторлар учун яратилган шарт-шароитлар ва имтиёзларни алоҳида эътироф этмоқчиман.

Таъкидлаш лозимки, мамлакатимизда банк соҳасида бизнес юритиш шарт-шароитларини енгиллаштириш ва арзонлаштириш ҳамда тадбиркорлик субъектларини молиявий қўллаб-қувватлашни янада кенгайтириш борасида амалга оширилаётган ишлар халқаро молиявий ташкилотлар томонидан юқори баҳоланиб келинмоқда. Хусусан, Жаҳон банки ҳамда Халқаро молия корпорацияси томонидан «Бизнесни юритиш – 2016» («Doing business – 2016») бўйича эълон қилинган мамлакатларнинг янги рейтингидан Ўзбекистон қулай ишбилармонлик муҳити кўрсаткичлари бўйича жаҳоннинг 189 давлати орасида 54 поғона кўтарилиб, 87-ўринни эгаллади. Айниқса, «Кредитлаш тизими»

бўйича кўрсаткич ўтган йилдагига нисбатан бир йўла 63 поғона кўтарилиб, 105-ўриндан 42-ўринга чиққани катта муваффақият ҳисобланади. Яна бир эътиборли жиҳати шундаки, сўнгги уч йилда мазкур рейтинг кўрсаткичи 112 поғона ўсди.

– Ўзбекистонда ишбилармонлик муҳитини яхшилаш борасида олиб борилаётган ислохотлар таҳсинга лойиқдир, – деди Япониянинг Кейо университети профессори Шигео Кашиваги. – Хорижий инвесторлар ва кичик бизнес субъектларини молиявий қўллаб-қувватлашда банк-молия тизимида ишлаб чиқилган механизм ўз вақтида самара бериб, мамлакатингизни дунёнинг кўп давлатлари бошдан кечираётган инкирозли вазиятдан сақлаб келмоқда. Бундай тинч ва осуда ўлка, табиий ва меҳнат ресурсларига бой давлат ишбилармонлари билан ҳамкорликда ишлашга ҳамма интилади. Қолаверса, бугун бу ерда бизнес вакиллари учун яратилган шарт-шароитлар ҳам хорижий сармоядорлар қизиқиши ва ишончини оширмоқда.

Конференцияда Ўзбекистонда банк назоратини такомиллаштириш ва банк тизимида ишбилармонлик муҳитини яхшилаш борасида амалга

оширилаётган ислохотлар, иқтисодий ўсишни таъминлашда молия бозори салоҳиятидан фойдаланиш йўналишлари, тижорат банклари молиявий барқарорлигини таъминлашда солиқ имтиёзларининг аҳамияти, корпоратив бошқарувни институционал мустақамлаш самаралари, соҳада халқаро ҳамкорлик, жаҳон бозорларидаги глобал ўзгаришлар, иқтисодийни модернизациялашда лизинг бозорининг тутган ўрни ва аҳамиятига оид маърузалар муҳокама марказида бўлди.

Тадбирнинг секцияли мажлисларида эса, «Халқаро молия бозорларига интеграциялашув – иқтисодий тезкор суръатлар билан ривожлантириш омили сифатида», «Ўзбекистон банк-молия соҳасини модернизациялашда фискал сиёсат механизмларини такомиллаштириш», «Молия бозорининг ривожланиши – фаол инвестиция сиёсатини амалга ошириш ва хорижий инвестицияларни жалб этиш йўналиши сифатида» каби мавзулардаги маърузалар тингланди.

Анжуман якунида банк-молия, солиқ тизимларига доир илмий тақлиф ва амалий тавсиялар қабул қилинди.

Назира МАВЛОНОВА.

BANDLIK

Аёллар учун янги иш ўринлари

Тошкент вилоятида жорий йилнинг ўтган даврида хотин-қизлар учун қарийб 26 минг янги иш ўрни яратилди.

Мамлакатимизда хотин-қизларни ижтимоий муҳофаза қилиш, уларнинг жамиятдаги ўрни ва мавқеини юксалтириш, бандлигини таъминлаш ва оилада соғлом турмуш тарзини қарор топтириш борасида кенг қўлланма ишлар амалга оширилмоқда. Президентимизнинг 2004 йил 25 майдаги «Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитаси фаолиятини қўллаб-қувватлаш борасидаги қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги Фармони бу борада муҳим аҳамият касб этаётди.

Тошкент вилояти меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш бош бошқармасидан олинган маълумотларга кўра, хотин-қизларни иш билан таъминлаш бўйича ишлаб чиқилган дастурга асосан жорий йилда деҳқон ва фермер хўжаликлари, кичик корхоналар ва микрофирмалар ташкил этиш, яқка тартибдаги тадбиркорликни йўлга қўйиш, янги ишлаб чиқариш объектларини ишга тушириш ва мавжудлари қувватини ошириш ҳисобига аёллар учун 25 минг 965 иш ўрни яратилган. Бандликка қўмаклашиш марказларига иш сўраб мурожаат қилган хотин-қизларнинг аксарияти турли соҳаларга ишга жойлаштирилган. Ишсизлик мақомига эга бўлган 66 аёл ҳақ тўланадиган жомат ишларига жалб этилган, 110 нафари касб-ҳунарга қайта ўқитилган.

Айни пайтда тегишли соҳа вакиллари, маҳалла фаоллари билан бирга хонадонларда бўлиб, оилаларнинг ижтимоий муҳити, хотин-қизларнинг вақтинча ишламаётгани сабаблари ўрганилмоқда, уларни тадбиркорликка йўналтириш борасида тушунтириш ишлари олиб борилмоқда.

– Баъзи аёллар уй иши ва фарзандлар тарбияси билан банд бўлиши натижасида оила бюджетига даромад келтиришдан четда қолаётган эди, – дейди **Тошкент вилояти меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш бош бошқармаси бошлиғи ўринбосари С.Бобоқулов**. – Касаначиликка асосланган уй меҳнатининг йўлга қўйилгани бу муаммога барҳам бермоқда. Касаначилик аёллар учун энг қулай ва самарали меҳнат усулига айланди. Ўтган йилнинг ўзида икки мингга яқин хотин-қиз касаначиликка жалб этилди.

Маълумотларга кўра, жорий йилнинг 9 ойида 70 дан ортиқ бўш иш ўринлари меҳ-

нат ярмаркаси ўтказилган. Унда 5 мингга яқин корхона ва ташкилот 38 мингдан зиёд бўш иш ўринлари билан қатнашган. Ярмаркаларда 1274 аёл ишга жойлашиш учун йўлланма олган. Хотин-қизларга қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини кўпайтириш, чорвачиликни ривожлантириш ва бошқа йўналишларда тадбиркорликни йўлга қўйиш учун тижорат банклари томонидан кредит маблағлари ажратилган.

Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликнинг ҳар томонлама қўллаб-қувватланаётгани, корхоналарни техник ва технологик янгилаш, миллий хунармандлик, хизмат кўрсатиш ва сервис соҳасини ривожлантириш ҳам аёлларнинг бандлик даражасини оширишда салмоқли ўрин тутмоқда. Асосан ишлаб чиқариш ва миллий хунармандлик йўналишида кичик корхона очиб, аёлларни ишга жалб қилаётган тадбиркор хотин-қизлар сафи

кенгайиб бормоқда. Улар орасида паркентлик Гулбахор Рухиддинова ҳам бор.

– Тадбиркор аёллар ҳар томонлама қўллаб-қувватланмоқда, – дейди **Г.Рухиддинова**. – Мен ҳам мавжуд имкониятлардан самарали фойдаланиб, «Баҳор илҳами» оилавий корхонасини ташкил этдим. Бу ерда меҳнат қилаётган 25 ишчи асосан болалар кийимларини тикади. Бултур маҳсулот сотишдан 23 млн. сўм соф фойда кўрдик. Келгусида маҳсулот экспортини йўлга қўйиш, ишлаб чиқариш ҳажми ва турини оширишни кўзлабтириш. Режа рўёбга чиқса, ишчилар сони 40 нафарга етади.

Тошкент вилояти ҳокимлигидан маълум қилишларича, аёлларнинг сиёсий-ҳуқуқий маданиятини юксалтириш, уларни чорвачилик, паррандачилик ҳамда миллий хунармандлик билан шуғулланишга кенг жалб этиш мақсадида жорий йилнинг ўтган даврида 168 ил-

мий-амалий конференция, семинар-тренинг, давра суҳбати ва учрашувлар, умуман, 900 га яқин турли тадбир ташкил этилган. Натижада хотин-қизлар иқтисодиётнинг муайян йўналишлари бўйича ўзларининг мустақил фаолиятини бошлаш истагида тегишли жойларга мурожаат қилган.

– Мурожаатларнинг асосий қисми ўтган йили вилоят хотин-қизлар қўмитаси қошида аёлларнинг ижтимоий-маданий ҳаётда тўлақонли иштирокини таъминлашга қўмаклашиш, уларга амалий ёрдам кўрсатиш ва зарур тавсиялар бериш мақсадида ташкил этилган «Аёллар маслаҳат маркази» ва унинг Зангиота тумани филиалига тушган, – дейди **Тошкент вилояти ҳокимлиги масъул ходими Насиба Кулбекова**. – Мазкур марказларнинг иш бошлаши аёлларимизга қатор қулайликлар яратди. Эндиликда улар тадбиркорлик, фермерлик, хунармандлик, касаначилик ва бошқа соҳалар бўйича зарур йўл-йўриқ ҳамда маслаҳатлар олиш имконига эга

бўлмоқда. Аҳоли, айниқса, аёллар ва болаларга бирламчи тиббий-санитария ва профилактик ёрдам кўрсатиш, улар орасида санитария-гигиена қоидаларига риоя қилишни тарғиб этиш, ёшларнинг тиббий маданиятини юксалтириш мақсадида жорий йилнинг август ойида Янгийўл туманининг Эски Қовунчи қишлоғида «Намунали тиббиёт хонаси» ташкил этилди. Бу аҳолининг саломатлигини асраш, катта ҳаёт оstonасида турган ёшлар онгига соғлом турмуш қуришнинг мазмун-моҳиятини сингдириш, тиббиёт ходимларининг масъулиятини янада юксалтиришга хизмат қилади.

Мухтасар айтганда, Президентимиз раҳнамолигида аҳоли, хусусан, хотин-қизларни иш билан таъминлаш, уларга муносиб турмуш шaroити яратиш, истеъдод ва салоҳиятини юзага чиқариш борасида амалга оширилаётган изчил ишлар юксак самаралар бераётди.

Ишга йўлланма берилди

Самарқанд шаҳридаги Хунармандлар марказида 2015 йилда иш ўринлари ташкил этиш ва аҳоли бандлигини таъминлаш дастурига мувофиқ, навбатдаги бўш иш ўринлари ярмаркаси бўлиб ўтди.

Вилоят меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш бош бошқармаси ва прокуратура ҳамкорлигида ташкил этилган тадбирда шаҳардаги юздан ортиқ корхона, ташкилот ва муассасалар 1 минг 100 га яқин бўш ва квота иш ўрни билан қатнашди.

Ярмаркада олий ўқув юртлари ва касб-ҳунар коллежларини битирган ёшлар, маҳаллалардаги ишсиз фуқаролар учун мақбул иш ўринлари таклиф этилди. Мутахассислик дипломига эга бўлмаган хотин-қизлар ва ёшларни касб-ҳунарга йўналтириш бўйича тавсиялар берилиб, хунармандлар бириктирилди. Тадбиркорлик билан шуғулланиш

истагида бўлган фуқароларга фаолиятини йўлга қўйиш ва банкдан кредит олиш тартиблари тушунтирилди.

– Ярмаркада шаҳардаги тиббиёт муассасалари томонидан таклиф этилган иш ўринлари билан танишиб, ўзимга ҳар томонлама қулай бўлган иш топдим, – дейди **Самарқанд шаҳрида яшовчи Мадина Мусақулова**. – Вилоят кўп тармоқли тиббиёт марказининг яшаш жойимга яқинлиги ҳамда бу ерда мавжуд иш ўрнининг мутахассислигимга мос келиши учун шу ерни танладим.

Тадбир давомида элликка яқин фуқаро ўзига муносиб ишга йўлланма олди.

Ёшлар бандлиги таъминланмоқда

Президентимиз раҳнамолигида янги иш ўринлари яратиш, аҳоли, айниқса, ёшлар бандлигини таъминлаш масаласига алоҳида эътибор қаратилмоқда. Қорақалпоғистон Республикасида ҳам бу долзарб масала доимий эътиборда.

Иш ўринлари ташкил этиш ва аҳоли бандлигини таъминлаш ҳудудий дастурига мувофиқ янги корхоналарни ишга тушириш, саноат, хизмат кўрсатиш, сервис соҳаларида мавжуд ишлаб чиқариш қувватларини модернизация қилиш, қайта жиҳозлаш, инфратузилма, коммуникация, турар жой қурилиши, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектлари ва фермер хўжаликларини ривожлантириш ҳисобидан бу йил 49 минг 841 янги иш ўрни яратиш режалаштирилган.

Жорий йилнинг ўтган тўққиз ойида 35 минг 384 янги иш ўрни яратилди. Аҳоли бандлигини таъминлаш борасида шаҳар ва туман ҳокимликлари, прокуратура органлари, Бандликка қўмаклашиш ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш марказлари билан ҳамкорликда жойларда 82 марта меҳнат ярмаркаси ўтказилди ва 3 минг 239 нафар фуқаро ишли бўлди.

– Қўнғирот нефть ва газ саноати касб-ҳунар коллежини битирганман, – дейди **Казбек Жумабоев**. – Октябрь ойида ўтказилган меҳнат ярмаркасида «Жайхун-Ахмет» масъулияти чекланган жамиятига ишга йўлланма олдим ва ҳозир шу ерда ишламоқдаман.

Шундай тадбирлар туфайли Хўжайли педагогика коллежи битирувчиси Нилуфар Каримова 16-мактабгача таълим муассасасига, Хўжайли тиббиёт коллежи битирувчиси Анора Турсунбоева Тахياتош тиббиёт бирлашмасига, Тахياتош энергетика касб-ҳунар коллежи битирувчиси Муҳаммад Эгамбергенов 24-умумтаълим мактабига ўз мутахассисликлари бўйича ишга жойлашди.

– Ўтган ўқув йилида касб-ҳунар коллежларини битирган 25 мингга яқин битирувчининг 21 минг 200 дан зиёди ўз мутахассислиги бўйича иш билан таъминланди, – дейди **Қорақалпоғистон Республикаси меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазири Умар Сабуров**. – Битирувчи ёшларнинг айримлари олий таълим даргоҳларида ўқишни давом эттираётган бўлса, яна бир қанчаси банкдан кредит олиб, ўз бизнесини йўлга қўйган. Касб-ҳунар коллежларида ташкил этилган «Бир дарча» сайёр нуқталари орқали 320 дан зиёд битирувчи тадбиркорлик фаолиятини амалга ошириш учун 2,5 млрд. сўмлик имтиёзли кредит маблағи олди. Бу ишни янада ривожлантириш мақсадида Нукус шаҳри ва Қўнғирот туманида тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланишга ёрдам берадиган микробизнес ва оилавий тадбиркорликни бошлашга қўмаклашиш марказлари ташкил этилмоқда.

BIZNES MULOQOTLAR

Узумчиликни ривожлантириш истиқболлари

Миллий матбуот марказида «Ўзвиносаноатхолдинг» компанияси томонидан узумчиликни ривожлантириш, қайта ишлаш корхоналарининг хомашё базасини мустаҳкамлаш ва озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлаш масалаларига бағишланган анжуман ўтказилди.

Республикада кишлоқ хўжалигининг барча тармоқлари каби узумчилик ҳам жадал ривожланмоқда. Бу борада Давлатимиз раҳбарининг 2013 йил 13 мартдаги «2013-2015 йиллар даврида республикада узумчиликни янада ривожлантириш дастури тўғрисида»ги 1937-сонли Қарори дастуриламал бўлмоқда. Хусусан, қарор таъминлаш доирасида амалга оширилган чора-тадбирлар натижасида сўнгги йилларда узум навлари кўпайти-

хамкорлик доирасида илмий-тадқиқот институтлари коллекциясидаги истиқболли ток кўчатларидан намуналар олиниб, кўпайтириш чоралари кўрилмоқда.

Мамлакатимизда интенсив токзорлар барпо этиш, ерда парваришланаётган токларни шпалерга кўтариш, ерсув ресурсларидан оқилона фойдаланиш учун соҳага тежамкор технологиялар, хусусан, томчилатиб суғоришни жорий этиш катта самара бермоқда. Шу кунгача 12 та

корхона томонидан 48 та артезиан кудуклар қазилиб, 700 гектар майдондаги узумзорлар сув билан таъминланди, 375 гектар токзорларда эса, томчилатиб суғориш йўлга қўйилди.

Тадбирда 2015 йилда қайта ишлаш корхоналарида 139 минг тоннадан зиёд узум қабул қилиниб, қайта ишлангани, мазкур соҳага ихтисослашган фермер хўжаликлари билан ўзаро ҳамкорлик кучайтирилиб, сифатли хомашё етказиб берувчилар муттасил рағбатлантирилаётгани ютуқлар омили сифатида айтиб ўтилди. Шунингдек, компания томонидан тармоқни янада ривожлантиришда унинг моддий-техник таъминотини модернизациялашга ва доимий равишда фермерлар малакасини оширишга эътибор қаратилгаётгани таъкидланди.

– Компания маҳсулотларида хорижда ҳам талаб ортмоқда, – дейди Э.Бойниёзов. – Халқаро кўргазмаларда олтимшидан зиёд олтин медаль олинди. Шу йилнинг 5-6 ноябрь кунлари бўлиб ўтган Халқаро инвестициявий форумда компания тизимидаги бир қатор корхоналар испаниялик ва болгариялик инвесторлар билан ҳамкорлик бўйича меморандум имзолади.

Анжуманда «Ўзвиносаноатхолдинг» компаниясининг озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлаш борасида олиб бораётган саъй-ҳаракатлари хусусида ҳам сўз борди.

Ширин БАЙСЕНОВА.

Вилоят экспорт салоҳияти юксалмоқда

Бухорода «Минтақаларнинг экспорт салоҳиятини янада диверсификация қилишни қўллаб-қувватлаш: амалиёт ва муаммолар» мавзусида илмий-амалий конференция бўлиб ўтди.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг Бюджет ва иқтисодий ислохотлар масалалари, Ташқи сиёсат масалалари кўмиталари ҳамда вилоят ҳокимлиги ҳамкорлигида ташкил этилган тадбирда вилоятдан сайланган сенаторлар, халқ депутатлари вилоят Кенгаши депутатлари, тадбиркорлик субъектлари раҳбарлари, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идоралар мутасаддилари иштирок этди.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг Бюджет ва иқтисодий ислохотлар масалалари кўмитаси раиси Ф.Умаров, вилоят прокурори М.Азимов ва бошқалар Президентимиз раҳнамолигида ишлаб чиқаришни ривожлантириш, таркибий ўзгартириш, модернизация ва диверсификация қилиш асосида экспортга йўналтирилаётган рақобатдош маҳсулотларни кўпайтириш, экспортчи субъектларни қўллаб-қувватлашга алоҳида эътибор қаратилаётганини таъкидлади. Давлатимиз раҳбарининг 2015 йил 15 майдаги «Хусусий мулк, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ишончли ҳимоя қилишни таъминлаш, уларни жадал ривожлантириш йўлидаги тўсиқларни бартараф этиш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармони ҳамда жорий йил 20 августда қабул қилинган «Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжат-

ларига хусусий мулкни, тадбиркорлик субъектларини ишончли ҳимоя қилишни янада кучайтиришга, уларни жадал ривожлантириш йўлидаги тўсиқларни бартараф этишга қаратилган ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги Қонун бу борада муҳим дастуриламал бўлмоқда.

Анжуманда вилоят саноат корхоналарининг экспорт салоҳияти тобора ортиб бораётгани қайд этилди. Масалан, ўтган йили улар томонидан 376,2 млн. долларлик маҳсулот ва хизматлар экспорт қилинди. Бу 2013 йилга нисбатан қарийб 23 млн. долларга кўпдир. Хорижий бозорда ўз ўрнига эга бўлаётган ҳудудий корхоналар сони ҳам кейинги тўрт йилда кўпайиб, 70 тага етди. Улар томонидан ўтган йили 67,5 млн. доллар миқдорида маҳсулот экспорт қилинган бўлса, жорий йилнинг тўққиз ойида бу кўрсаткич 90,2 млн. долларни ташкил этган.

Диверсификация сиёсати изчил амалга оширилаётгани хорижга чиқарилаётган товарлар таркиби ўзгариб бораётганида ҳам намоён бўлмоқда. Агар жами экспорт салмоғида пахта толасининг улуши 2004 йилда 87,7 фоизни ташкил этган бўлса, 2014 йилда бу кўрсаткич бошқа маҳсулот ва хизматлар ҳисобига кескин камайиб, 44,6 фоиз бўлган.

Корхоналарни модернизация қилиш, техник ва технологик янгилаш орқали рақобатдош маҳсулотлар ишлаб чиқариш лойиҳаларини амалга оширишда тижорат банкларининг молиявий қўмаги муҳим омил бўлмоқда. Жорий йилда улар томонидан саноат корхоналарига қарийб 130 млрд. сўмлик кредит ажратилган.

Вилоятда экспорт таркибини янада диверсификациялаш ва қўшилган қиймат даражаси юқори бўлган товарлар улушини ошириш дастури ишлаб чиқилган.

– Жорий йилнинг ўтган даврида 1,5 млн. долларлик ип-калава экспорт қилдик, – дейди Бухоро шаҳридаги «Арк Эко текстиль» корхонаси раҳбари Собир Худойбердиев. – Солиқ ва божхона қонунчилигида кўзда тутилган имтиёзлар туфайли маблағларимиз кўпаймоқда. Айни пайтда диверсификациялаш ҳисобига ип-калаванинг бир қисмини қайта ишлаш ва ундан тайёр маҳсулот – мато ишлаб чиқариш чоралари кўрилмоқда.

Анжуманда ечимини кутаётган долзарб масалалар ҳам жиддий муҳокама қилинди. Саноат корхоналарини кенг миқёсда модернизация қилиш, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектлари экспорт салоҳиятини ошириш, ишлаб чиқаришга замонавий илмий ютуқлар ва илғор инновацион технологияларни татбиқ этишни кенгайтириш бўйича қонунчиликни такомиллаштириш юзасидан фикр алмашилди.

ЎЗА МАТЕРИАЛИ АСОСИДА.

«101» огоҳлантиради!

Ёнғин хавфсизлиги ойлиги

Республикада Вазирлар Маҳкамасининг 2011 йил 18 ноябрдаги қарорига мувофиқ, жорий йилнинг 20 ноябридан 20 декабрга қадар Ёнғин хавфсизлиги ойлиги ўтказилмоқда.

Шу муносабат билан аҳоли яшаш пунктлари ва ишлаб чиқариш корхоналарида ёнғин хавфсизлиги чораларини кучайтириш, аҳоли, ишчи-хизматчилар ва таълим муассасалари ўқувчилари орасида тушунтириш ишларини кенг кўламда олиб бориш, масканларни бирламчи ёнғин ўчириш воситалари билан таъминлаш бўйича комплекс чора-тадбирларни амалга ошириш белгиланган.

Ёнғин хавфсизлиги ойлиги даврида ёнғин хавфсизлиги хизмати ходимлари билан бирга ишчи-ходимлар ва фуқаролар томонидан ҳам бир қатор вазифалар бажарилади.

Ушбу тадбирларда фаол иштирок этиш орқали сиз ёнғин хавфсизлиги қоидаларига қатъий риоя қилиб, давлат ва ўз шахсий мулкнингизни, уй-жойингизни ёнғиндан асраган, шунингдек, яқинларингиз ва фарзандларингиз хавфсизлигини таъминлаган бўласиз.

Сизга ёнғин чиқишининг олдини олиш хусусида куйидаги маслаҳатларни берамиз:

Электр тармоғига уланган электр даямол, электр плита ва бошқа электр ишчи асбобларини ёнмайдиган ва иссиқлик ўтказмайдиган тагликлар устига қўйинг.

Агар хонадонингизда электр улагич симлар эскирган, розетка ва патронлар носоз бўлса, тезда электромонтёрни чақириб бу камчиликларни бартараф қилинг.

Газ асбобларидан фойдаланганда дераза дарчасини очиб қўйишни унутманг.

Газ плитаси устида кир қуритиш ўта хавфли эканини ёдда тутинг.

Суюлтирилган газ тўлдирилган қурилмалардан фойдаланганда хавфсизлик қоидаларига риоя қилинг.

Шерзод ИСЛАМОВ,
Юнусобод тумани ИИБ ЁХБ инспектори, кичик сержант.

KO'RGAZMALAR

Баркамол авлод камоли учун

«Ўзэкспомарказ»да «Sport World Uzbekistan – 2015» спорт ускуналари, анжомлари ва кийимлари ҳамда «Болалик дунёси – 2015» болалар ва ўсмирлар учун товар ва хизматлар халқаро ихтисослаштирилган кўргазмалар бўлиб ўтди.

Ўзбекистон Республикаси Маданият ва спорт ишлари, Халқ таълими, Ташқи иқтисодий алоқалар, инвестициялар ва савдо вазирликлари, Болалар спортини ривожлантириш жамғармаси, Ўзбекистон Миллий олимпия кўмитаси кўмагида ташкил этилган тадбирларда маҳаллий ишлаб чиқарувчилар фаол иштирок этди.

Мамлакатимизда аҳоли, айниқса, ёш авлодни спортга кенг жалб қилишга истиқлол йилларида жиддий эътибор берилмоқда. Бу борада қулай шароитлар яратиш мақсадида спорт объектиларининг моддий-техник базаси мустаҳкамланмоқда, мураббийлар малакаси оширилиб, доимий равишда рағбатлантирилмоқда, шунингдек, ушбу йўналишда халқаро ҳамкорлик кенгайтирилмоқда. Пировардида, Болалар спортини ривожлантириш жамғармаси томонидан 1700 дан ортиқ спорт объектилари бунёд этилди, спорт билан мунтазам шуғулланувчи ёшлар сони 2 миллиондан ортиди.

Болалар спорт объектилари асосан республикаимизда ишлаб чиқарилган замонавий инвентарь ва ус-

куналар билан жиҳозланаётганини алоҳида таъкидлаш жоиз. Айни пайтда 120 турдаги спорт инвентари ва ускунасининг 116 таси мамлакатимиз корхоналарида тайёрланмоқда. «Sport World Uzbekistan – 2015» кўргазмасида ана шундай корхоналардан 30 дан зиёди иштирок этди. Улар «Спорт инвентари», «Спорт ускуналари», «Спорт тренажёрлари», «Спорт хизматлари ва фитнес», «Соғлом овқатланиш» каби турли бўлимларда ўз стендларини намойиш этди.

– Корхонамиз футбол тўплари, бокс қопи ва қўлқопи, шлем, полвонлар кийими ишлаб чиқаришга ихтисослашган, – дейди «Mini Tek» кичик корхонаси бош технологи Лазизбек Багиров. – Дастлаб 14 турдаги маҳсулот ишлаб чиқарилган бўлса, жорий йилда улар сони 30 га етказилди. Корхонамизда ISO 9001 сифат менежменти жорий қилинди. Маҳаллийлаштириш дастури асосида яна 11 турдаги янги маҳсулот ишлаб чиқаришни режалаштирганмиз.

«Sport World Uzbekistan – 2015» кўргазмасида энг катта жойни «Ўзав-

тосаноат» акциядорлик компанияси ҳамда «Ўзбекенгилсаноат» акциядорлик жамияти тизимидаги корхоналар эгаллади.

«Болалик дунёси – 2015» кўргазмасида эса, нафақат болалар учун мўлжалланган товарлар билан танишиш, балки битимлар тузиш, болалар саломатлиги, тарбияси ва таълими хусусида муҳим маълумотларга эга бўлиш имкони туғилди.

– Тўрт йилдан буён болалар учун байрам кийим-кечақларини тикиш билан шуғулланамиз, – дейди «Positive Influence Garment» МЧЖ раҳбари Фарҳод Пўлатов. – Маҳсулотларимиз ассортименти 200 дан ошади. Турли вазирлик ва давлат идораларидан доимий равишда буюртмалар келиб турибди. Деярли барча миллий байрамларимизнинг ўтказилишига ҳисса қўшамиз. Сўнги мартта Алишер Навоий номли давлат академик катта театрининг қайта очилиши учун 24 хил болалар кийимларини тикдик. Яқинда ўтказилган Кооперация биржасида қатнашиб, 45 млн. сўмлик шартнома имзолашга эришдик.

Кўргазмада болалар либослари, мактаб анжомлари, трансформер

столлар, ўйинчоқлар намоиш қилинди. Ташриф буюрган кичкинтойлар учун қизиқарли кўнгилочар дастурлар, уларнинг ота-оналари учун эса, маҳорат сабоқлари ташкил этилди.

– 3 ёшдан 7 ёшгача бўлган болалар учун юздан ортиқ турдаги ўйинчоқлар ишлаб чиқарамиз, – дейди «Rosti Rasti Baraka» МЧЖнинг сифат бўйича менежери Рамзиддин Расулов. – 60 га яқин ишчи кучига эгамиз, уларнинг 90 фоизи ёшлардан иборат. Юртимизда тадбиркорлик соҳасига кенг имкониятлар бе-

рилмоқда. Шу боис бизга турдош корхоналар сони ҳам ортмоқда. Рақобат муҳитида муваффақиятли ишлаш учун хавфсизлик, сифат ва нарх тамойилларига қатъий амал қиляпмиз. Айни пайтдаги режаларимиз халқаро кўргазмаларда қатнашиб, уларнинг тажрибасини ўзлаштиришга қаратилган.

Гулшан ЮСУПОВА.

Импорт ўрнини босувчи поймабаллар

Миллий матбуот марказида чарм ва поймабал соҳасини ривожлантириш бўйича олиб борилаётган ишларга бағишланган анжуман бўлиб ўтди.

Тадбирни «Ўзбекчармпойабзали» уюшмаси бошқаруви раиси ўринбосари Ш.Шералиев олиб бориб, республикаимизда иқтисодиётнинг барча тармоқлари сингари енгил саноатни ривожлантириш борасида ҳам кенг қўлланма ислохотлар амалга оширилаётганини таъкидлади. Уюшманинг жорий йил ўтган давридаги фаолияти тўғрисида ахборот берди.

– Бугунги кунда уюшма таркибида 65 дан зиёд корхона фаолият кўрсатмоқда, – дейди Ш.Шералиев. – Улар томонидан ўтган даврда 300 дан ортиқ янги моделдаги поймабаллар ва 70 та янги турдаги чарм-атторлик маҳсулотлари, жумладан, автомобиль ва темир йўл вагонлари учун сунъий чарм қопламалар ва бутловчи қисмлар, поймабал фурнитураси ва тагчармлар, линолеумлар, автомобиль тўшамалари, нефть-газ соҳаси учун изоляция плёнкалари ишлаб чиқарилди.

«Ўзбекчармпойабзали» уюшмаси Президентимизнинг 2014 йил 17 ноябрдаги «Ўзбекистон Республикасининг 2015 йилги Инвестиция дастури тўғрисида»ги Қарори асосида чарм ва поймабал маҳсулотлари ишлаб чиқаришни кўпайтириш мақсадида ана шундай корхоналар доирасини кенгайтириш,

янги инвестицион лойиҳаларни ишлаб чиқиб, ҳаётга татбиқ этиш бўйича манзилли дастурни амалга оширмоқда. Унга кўра, жорий йилда 150 дан зиёд лойиҳани амалга ошириш режалаштирилган бўлиб, шундан 145 лойиҳани ишга туширди.

Мазкур саъй-ҳаракатлар натижасида биргина Фарғона вилоятида 17 лойиҳа амалга оширилиб, 575 минг жуфт поймабал, 110 минг жуфт поймабал таглиги ишлаб чиқариш қувватлари барпо этилди. 220 дан зиёд ёшларнинг бандлиги таъминланди.

Мамлакатимиз ҳудудларида болалар ва спорт поймабалларини кўпайтириш мақсадида бир қатор амалий ишлар қилинмоқда. Хусусан, Самарқанд шаҳрида 700 минг АҚШ доллари қийматига тенг замонавий спорт поймабаллари

ишлаб чиқаришга ихтисослаштирилган «Амр Ул Бахр» фабрикаси ишга туширилди. Марғилон шаҳрида «Гранд Кибо» хусусий корхонаси, Андижон вилоятида «Хўжаобод» масъулияти чекланган жамияти янги турдаги болалар спорт анжомлари ишлаб чиқаришни йўлга қўйди.

Жорий йилда Маҳаллийлаштириш дастурига кўра, яна беш турдаги янги маҳсулот ишлаб чиқариш ўзлаштирилди. Жумладан, «Данғара келажак сумкалари» хусусий корхонасида аёллар сумкаси, «Хўжаобод» жамиятида ўқувчилар сумкаси, «Мухаммад салом Омина» жамиятида полиуретан поймабал тагликлари тайёрланмоқда. Йил охирига қадар 2 млрд. 850 млн. сўмлик импорт ўрнини босувчи маҳсулотлар ишлаб чиқарилиши кутилмоқда.

Ширин БАЙСЕНОВА.

Ёш иқтидорлар кўриги

Бухорода «Ватаним тараққиётига менинг ҳиссам» шиори остида ёш тадбиркор, фермер ва хунармандлар томонидан ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар кўргазмаси бўлиб ўтди.

Ўзбекистон Савдо-саноат палатаси, Касаба уюшмалари федерацияси кенгаши, «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати марказий кенгаши, Фермерлар кенгаши ва бошқа ташкилотлар ҳамкорлигида ташкил этилган тадбирда Президентимиз раҳнамолигида кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантиришга қаратилаётган алоҳида эътибор юксак самаралар бераётгани таъкидланди.

Президентимизнинг 2014 йил 6 февралдаги «Ўзбекистон Республикасида ёшларга оид давлат сиёсатини амалга оширишга қаратилган қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги Қарори бу борада муҳим дастуриламал бўлмоқда.

– Мамлакатимиз иқтисодиётида кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликнинг ўрни тобора ортиб бормоқда, – дейди Савдо-саноат палатаси Бухоро вилояти ҳудудий бошқармаси бошлиги Жамшид Қандов. – Вилоятдаги тадбиркорлик субъектлари сони 30 мингдан ошди. Улар орасида ёшлар ҳам кўпчиликти ташкил этади. «Ватаним тараққиётига менинг ҳиссам» шиори ости-

да ўтказилаётган мазкур кўргазма ёш, иқтидорли тадбиркорларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, тажриба ва ютуқларини оммалаштиришга хизмат қилади.

30 ёшгача бўлган 40 нафарга яқин тадбиркор, хунарманд ва фермерлар иштирок этган кўргазмада саноат ва қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари, миллий хунармандлик буюмлари – наққошлик, ёғоч ўймакорлиги, каштачилик намуналари намоиш этилди.

Кўргазмада фаол, ташаббускор ва тадбиркорлик фаолиятида юқори натижаларга эришаётган ёшлар «Йилнинг энг намунали ёш тадбиркори», «Йилнинг энг намунали ёш фермери», «Йилнинг энг намунали ёш хунарманди» йўналишлари бўйича муносиб тақдирланди. Голиблар мамлакат босқичида иштирок этади.

Тадбир доирасида банк, солиқ, божхона соҳаси мутахассислари ёшларга тадбиркорлик фаолиятини бошлаш, кредит олиш, солиқ имтиёзлари, улардан фойдаланиш қоидалари, божхона хизматлари хусусида атрофлича маълумот берди.

Ў.А.

QONUNCHILIKDAGI YANGILIKLAR

Янги меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларни тақдим этамиз

Эслатиб ўтамиз, Корпоратив бошқарув илмий-таълим маркази тугатилган Олий бизнес мактаби негизда барпо этилди. Марказ давлат муассасаси шаклидаги юридик шахс ҳисобланади ва Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги тугатилган Олий бизнес мактаби ҳамда Давлат рақобат қўмитаси ҳузуридаги Республика бизнес мактабининг барча ҳуқуқлари ва мажбуриятлари, шу жумладан, улар томонидан тузилган шартномалар ва битимлар бўйича уларнинг ҳуқуқий вориси ҳисобланади.

Вазирлар Маҳкамаси томонидан қабул қилинган қарор билан Корпоратив бошқарув илмий-таълим марказининг устави тасдиқланди, у Марказнинг мақсади, вазифалари, уни ташкил этиш тартиби ва фаолияти йўналишларини белгилайди. Марказнинг асосий мақсади – ҳўжалик бошқаруви органлари, акциядорлик жа-

Корпоратив бошқарув илмий-таълим маркази вазифалари

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2015 йил 27 октябрдаги 305-сонли қарори билан Корпоратив бошқарув илмий-таълим марказининг фаолиятини ташкиллаштириш юзасидан қатор ҳужжатлар тасдиқланди.

миялари ва бошқа хусусий тадбиркорлик субъектлари учун бошқарув кадрларини тайёрлаш, қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини оширишнинг самарали тизимини ташкил этиш, шунингдек, бизнесни бошқариш ва корпоратив бошқарув соҳасида фундаментал ва амалий-илмий тадқиқотлар олиб боришдир.

Ҳужжатда белгиланишича, Марказ фаолиятини молиялаштириш муассиснинг маблағлари, магистратура талабаларини ва ўқув курслари тингловчиларини ўқитганлик учун тўлов, республика ташкилотлари ва халқаро ташкилотларнинг грантлари, шунингдек, қонун ҳужжатларида тақиқланмаган бошқа манба-

лар маблағлари ҳисобига амалга оширилади.

Бундан ташқари, Марказга пулли асосда консалтинг хизматлари кўрсатишга, шу жумладан, илғор хорижий ва миллий тажрибани умумлаштириш асосида тегишли тавсиялар берган ҳолда ташкилотларда семинарлар, тренинглар ва форумлар, корпоратив бошқарув ва менежмент тизимлари диагностикасини ташкил этишга, корпоратив бошқарув тизимини такомиллаштириш мақсадида қўлланмаларни ва ички корпоратив ҳужжатларни ишлаб чиқишга рухсат берилади.

Вазирлар Маҳкамасининг 305-сонли қарори билан тасдиқланган Корпоратив бошқарув илмий-таълим маркази

зига ўқишга қабул қилиш ва ўқитишни ташкил этиш тартиби тўғрисидаги Низомда «Бизнесни бошқариш» мутахассислиги бўйича («Master of Business Administration — MBA») магистрлар қабул қилишнинг ҳар йилги квотаси тўлов-контракт асосида 40 киши этиб белгиланган. Марказ мазкур мутахассисликка магистратуранинг икки йиллик таълим дастури бўйича тўлов-контракт асосида, ўқишни тугатгандан кейин давлат намунасидаги тегишли ҳужжатлар берган ҳолда ўқитади.

Марказ магистратурасига 40 ёшгача бўлган Ўзбекистон фуқаролари, олий маълумотли ва олий таълим муассасасини тугатгандан кейин ками-

да 3 йил иш стажига эга бўлган ҳўжалик бошқаруви органлари ва тадбиркорлик бошқа субъектларининг раҳбар ходимлари ҳамда мутахассислари тест синовлари орқали очиқ танлов асосида қабул қилинади. Ўқиш даврида магистратура тингловчиларининг эгаллаб турган иш жойи ва иш ҳақи сақланади.

Корпоратив бошқарув илмий-таълим марказининг профессор-ўқитувчилар таркибини танлаб олиш тартиби тўғрисида Низомда таъкидланишича, ўқитувчилар таркибини танлаб олиш танлов асосида, 1 йил муддатга шартнома тузган ҳолда, унинг муддатини ҳар йили узайтириш ҳуқуқи билан амалга оширилади. Танлов етакчи хорижий ҳамда мамлакатимиз илмий-тадқиқот ва олий таълим муассасалари, халқаро молия-иқтисодиёт ташкилотлари ва бошқа ташкилотлар мутахассислари орасидан амалга оширилиши мумкин.

Сув таъминоти тизими қайта ташкил этилади

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2015 йил 30 октябрдаги 306-сонли Қарорига мувофиқ Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ҳокимликлари ҳузурида сув таъминоти ва канализациянинг ишлаётган ташкилотлари негизда шаҳарлар ва туманларда филиаллари бўлган ягона «Сувоқова» давлат унитар корхоналари (кейинги ўринларда – «Сувоқова» ДУК) ташкил этилади.

Ҳужжат билан қуйидагилар тасдиқланди:

«Сувоқова» давлат унитар корхоналарининг, шунингдек, уларнинг шаҳар ва туман филиалларининг намунавий тузилмаси;

ичимлик сув таъминоти ва канализация тизимларини ривожлантириш ва модернизациялашнинг устувор вазифаларини амалга оширишни таъминлашга, тадбиркорлик субъектларини «фойдаланишга тайёр» шартларида муҳандислик-коммуникация тармоқларига улаш тизимини такомиллаштиришга доир комплекс тадбирлар.

Шундай тартиб белгиландики, унга мувофиқ техник шартларни олишдан бошлаб ўрнатиш ва сув таъминоти ва канализация тармоқларига «фойдаланишга тайёр» шартларида улашгача бўлган барча тартиботлар «Сувоқова» ДУК, шунингдек, унинг шаҳар ва туман филиаллари томонидан амалга оширилади. Тадбиркорлик субъектларини сув таъминоти ва канализация тармоқларига «фойдаланишга тайёр» шартларида улашгача доир барча ишлар шартнома асосида амалга оширилади. Бу ишларни амалга оширишда субпудрат асосида лойиҳалаштириш, қурилиш-монтаж ва ишга тушириш-созлаш ишларини амалга оширишга ихтисослаштирилган ташкилотларни жалб этишга рухсат берилади.

Шунингдек, Тадбиркорлик субъектларини сув таъминоти ва канализация тармоқларига «фойдаланишга тайёр» шартларида улаш тартиби тўғрисидаги Низом тасдиқланди, ушбу Низом 2016 йил 1 январдан кучга киради.

Низомга мувофиқ, улаш бўйича ишлар «Сувоқова» ДУК ва уларнинг шаҳар ва туман филиаллари орқали тадбиркорлик субъектлари маблағлари ҳисобига амалга оширилади. Улаш бўйича ишларнинг қиймати шартнома асосида аниқланади ҳамда ташқи сув таъминоти ва канализациянинг белгиланган тартибда экспертизадан ўтган лойиҳасига мувофиқ аниқлаштирилади.

Қарорда шунингдек, «Сувоқова» ДУК ва уларнинг шаҳар ва туман филиаллари раҳбарлари таркибини аттестациядан ўтказиш ва бутлаш бўйича комиссия ташкил этилиши назарда тутилган. «Ўзкоммунхизмат» агентлиги унинг ишчи органи этиб белгиланди.

Комиссияга «Сувоқова» ДУК ва уларнинг шаҳар ва туман филиаллари раҳбарлари таркибини аттестациядан ўтказиш, кадрлар малакасини узлуксиз ошириш механизминини ишлаб чиқиш ва жорий этиш, тегишли маълумотга ва малакага эга бўлган мутахассислар билан бутланганлигини ҳар ойда кўриб чиқиш ва таҳлил қилиш, зарур малакага эга бўлмаган шахсларни ишга қабул қилган раҳбарларга нисбатан чоралар кўриш вазифалари топширилди. Шунингдек, «Сувоқова» ДУК мутахассисларининг малакаси ихтисосли олий таълим муассасалари негизда тизимли оширилишини ташкил этиш тўғрисида қарор қабул қилинди. Белгиланишича, 2016/2017 ўқув йилидан касб-ҳунар коллежларида сув таъминоти ва канализация мутахассисларини тайёрлаш ташкил этилади.

Қимматли қоғозлар эгалари ҳақидаги маълумотлар очиқ-ошкора бўлади

Давлат рақобат қўмитаси ҳузуридаги Қимматли қоғозлар бозори фаолиятини мувофиқлаштириш ва ривожлантириш маркази Бош директорининг буйруғи (Адлия вазирлиги томонидан 2015 йил 27 октябрда 2383-З-сон билан рўйхатдан ўтказилган) билан Қимматли қоғозлар бозори иштирокчилари томонидан ахборот тақдим этиш ва эълон қилиш қоидаларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритилди.

Бундан буён қимматли қоғозлар бозорида эмитентга ёки қимматли қоғозларга таллуқли ахборотни ошкор қилмасдан қимматли қоғозлар эмиссиясини амалга ошириш ва инсайдер ахборотдан фойдаланиш тақиқланади.

Эмитентнинг йиллик ҳисоботидан аффилиланган шахслар рўйхати, шунингдек, улар билан битимлар тўғрисидаги ахборот чиқариб ташланди. Шунинг эслатиб ўтамизки, мазкур ҳисоботни акциядорларнинг ёки эмитентнинг бошқа олий бошқарув органининг йиллик умумий йиғилиши ўтказилгандан кейин 2 ҳафта ичида қимматли қоғозлар бозорини тартибга солиш бўйича ваколатли давлат органининг расмий веб-сайтига жойлаштирилиши шарт.

Ҳужжат билан бошқа қатор ўзгартиришлар ҳам киритилган.

Буйруқ «Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами»нинг 2015 йил 2 ноябрдаги 43 (699)-сонидан расман эълон қилинган кундан кучга кирди.

ТАHLIL

Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги: 2015 йил 9 ойлик якуни натижалари

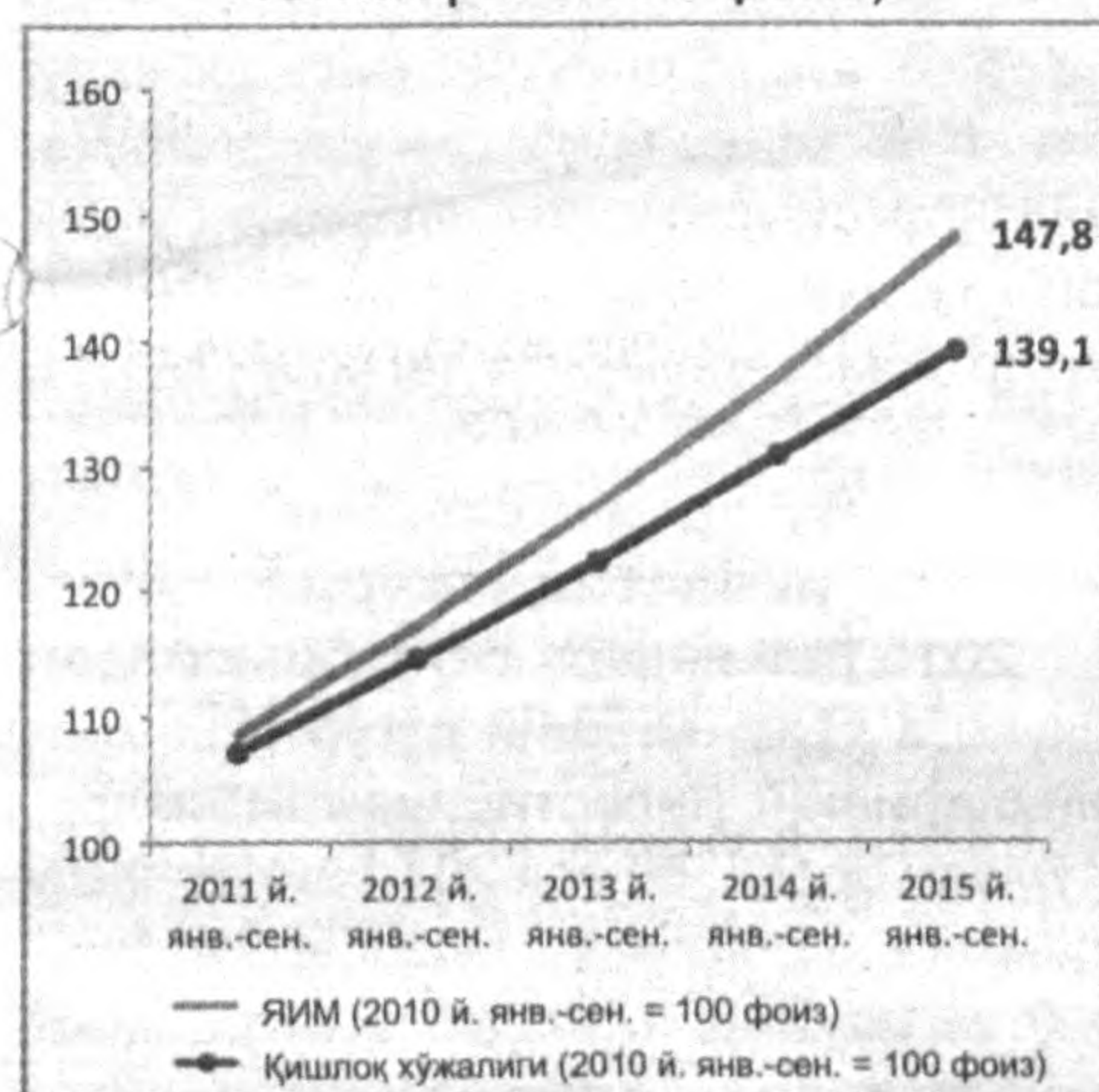
Қишлоқ хўжалигидаги тенденциялар

Ўзбекистон Республикаси Давлат статистика қўмитаси маълумотларига кўра, 2015 йилнинг январь-сентябрь ойларида Ўзбекистонда қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажми 31 821,8 млрд. сўмни ташкил этди. Ушбу кўрсаткич 2014 йилнинг шу даврига нисбатан 6,6 фоизга кўпдир.

2011 йил январь-сентябрь ойларида 2015 йилнинг шу даврига қадар ЯИМ ишлаб чиқариш ўртача ўсиш суръати йилига 8,1 фоизни ташкил қилган вақтда қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажми йилига 6,8 фоизга тенг бўлмоқда. 2015 йил январь-сентябрь якуни натижасига кўра, ЯИМ ҳажми 2010 йил 9 ойлик кўрсаткичларга нисбатан 147,8 фоизга ўсган бўлса, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ҳажмига оид бундай кўрсаткич 139,1 фоизни ташкил этди.

1-диаграмма.

ЯИМ ва қишлоқ хўжалиги ўсиши динамикаси (2010 й. январь-сентябрь = 100 фоиз)

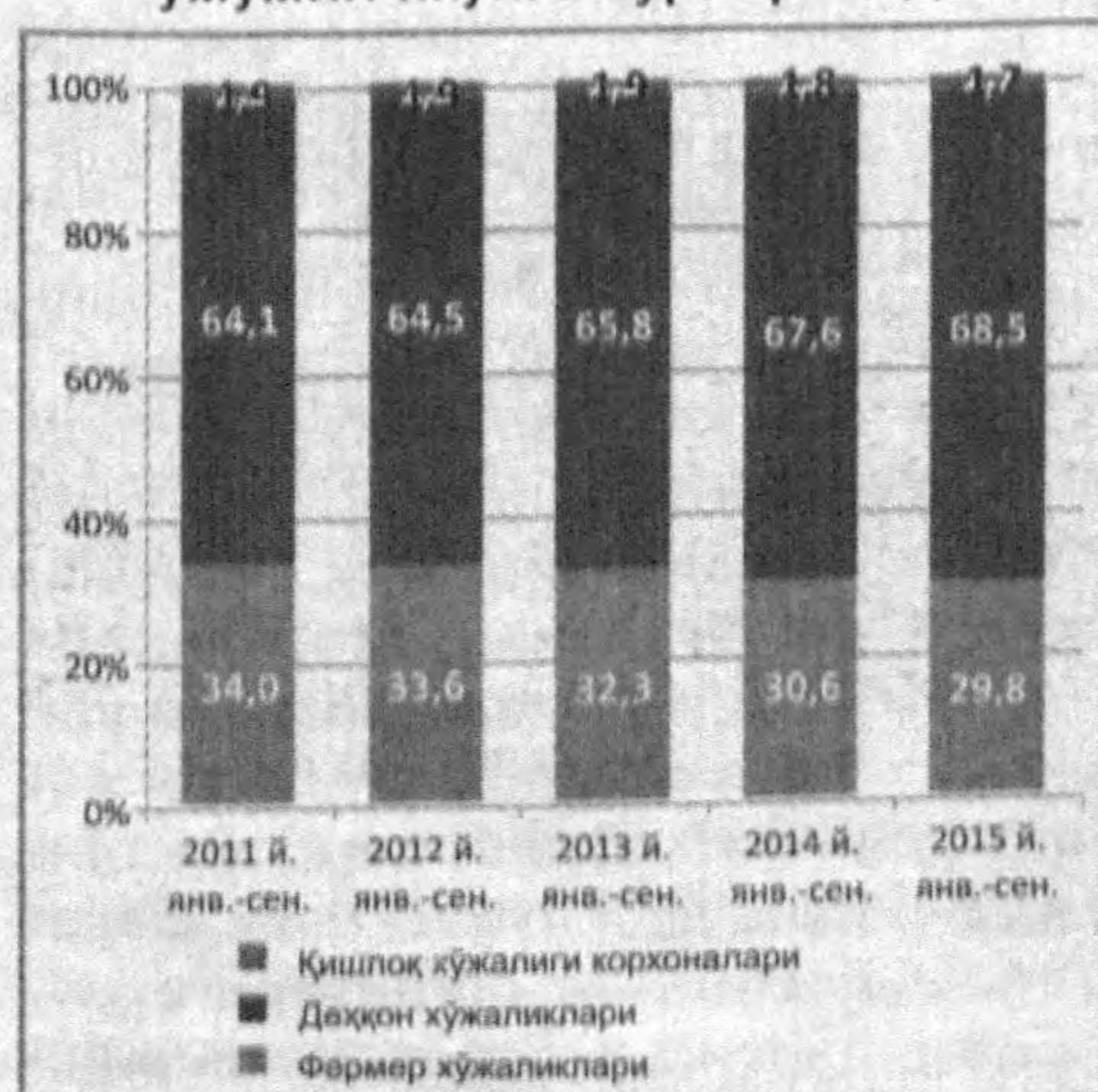

Қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини ишлаб чиқариш категорияларига кўра ажратиш

Қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ишлаб чиқариш таркибида деҳқон хўжалиги тармоғининг улуши нисбатан катта. 2015 йил январь-сентябрь ойларида уларнинг улуши умумий ҳажмининг 68,5 фоизини ташкил қилди. Таъкидлаш жоиз, деҳқон хўжалигининг улуши 2011 йил январь-сентябрь ойларида 64,1 фоизга тенг бўлган бўлса, 2015 йилда мазкур кўрсаткич 68,5 фоизга тўғри келди. Қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини ишлаб чиқариш бўйича ик-

2-диаграмма.

Маҳсулот турлари бўйича қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини ишлаб чиқариш таркиби, умумий якунга кўра фоизда

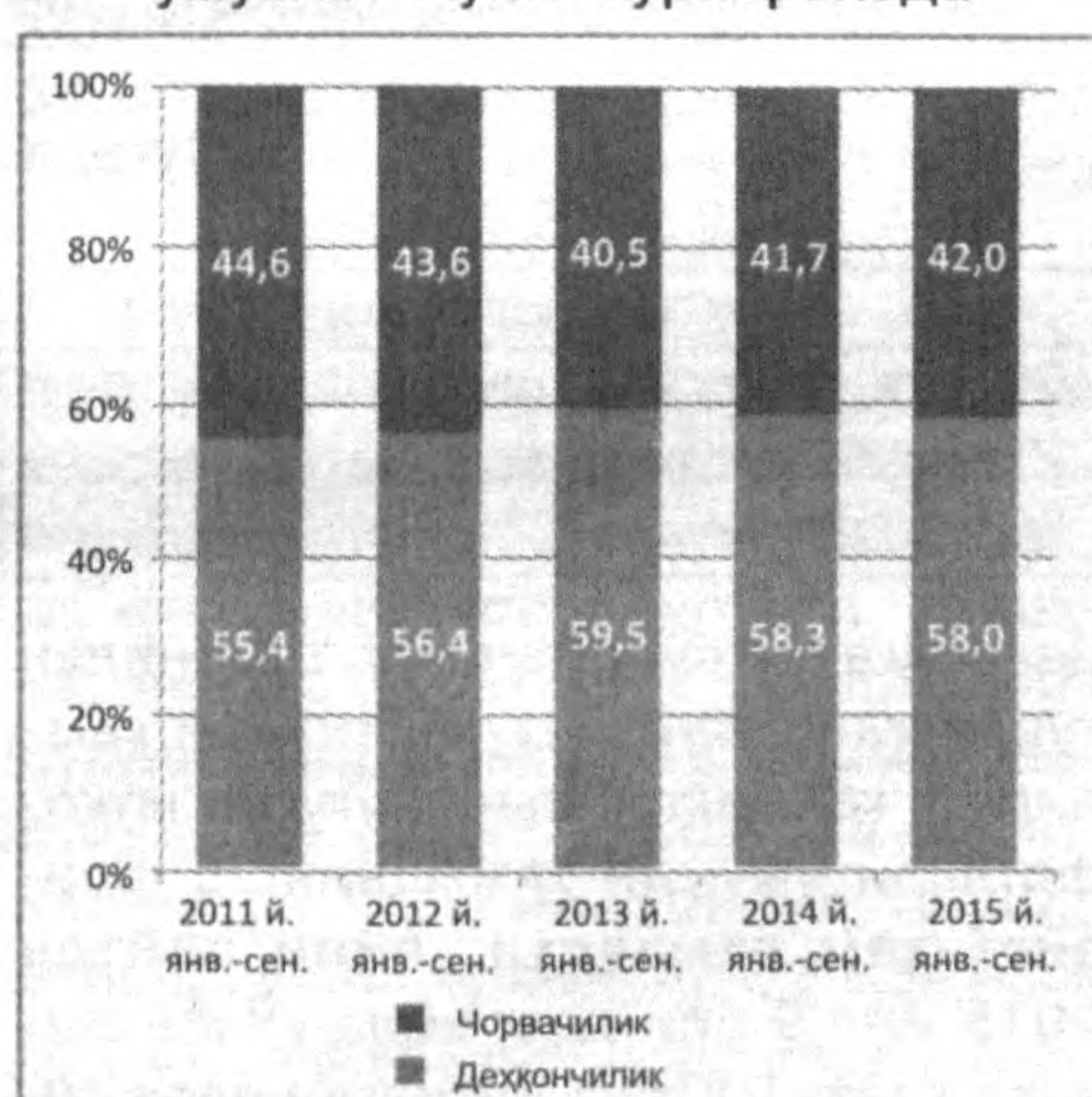
кинчи ўринни эгаллаётган тармоқ фермер хўжаликлари бўлиб, ҳисобот даврида уларнинг улуши 29,8 фоизга тенг бўлди. Қишлоқ хўжалигидаги бошқа корхоналар улуши 2 фоиздан ошмади.

Қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ишлаб чиқариш тармоғи таркиби

2015 йил 9 ойи давомида қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ишлаб чиқариш тармоғи таркибида деҳқончиликнинг улуши 58 фоизни, чорвачилик улуши 42 фоизни ташкил этди.

3-диаграмма.

Маҳсулот турлари бўйича қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини ишлаб чиқариш таркиби, умумий якунга кўра фоизда

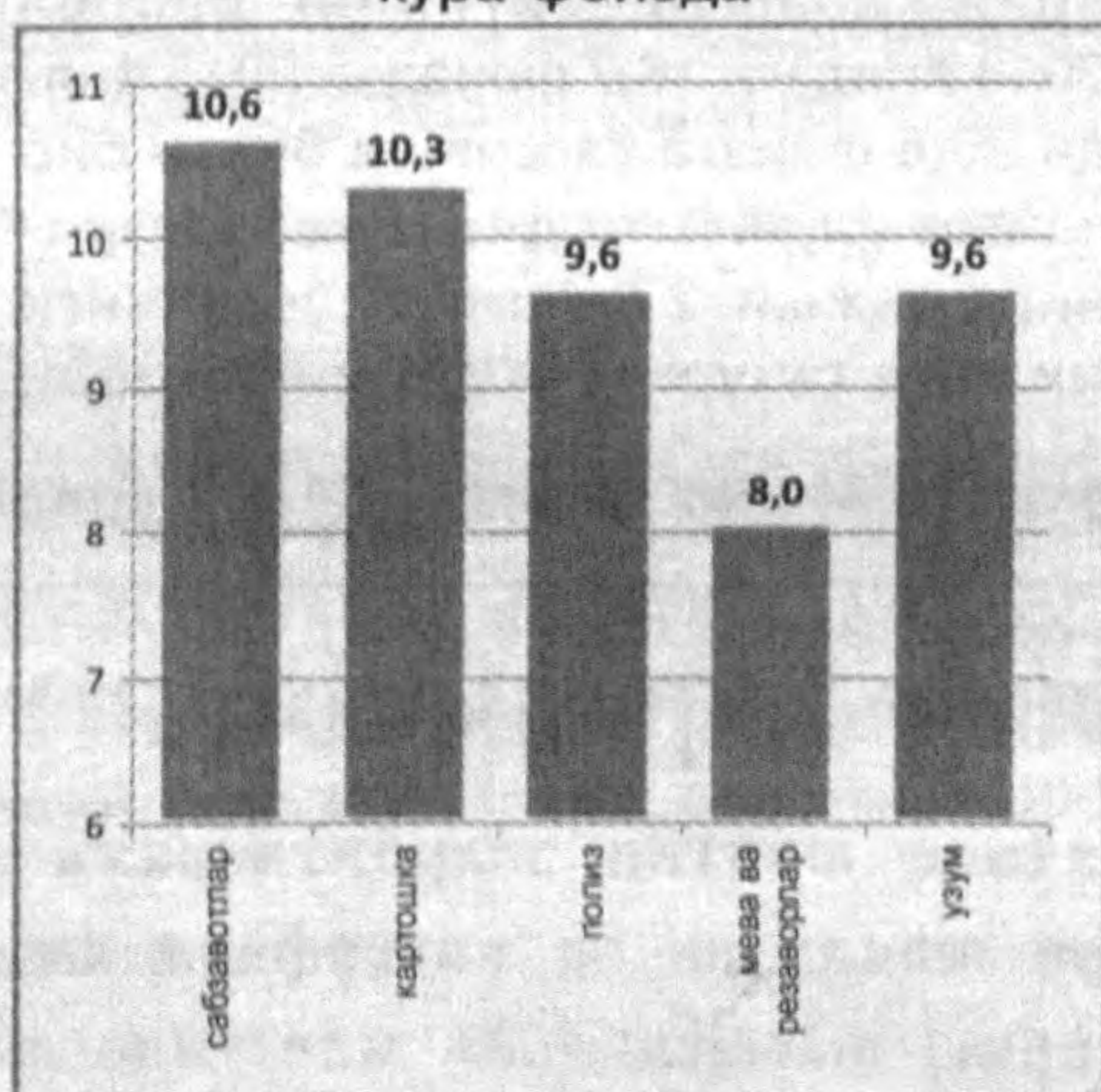

Деҳқончилик

2015 йил январь-сентябрь ойларида деҳқончилик маҳсулотлари умумий ҳажми 18 464,1 млрд. сўмни ташкил этиб, ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 6,5 фоизга кўпдир.

4-диаграмма.

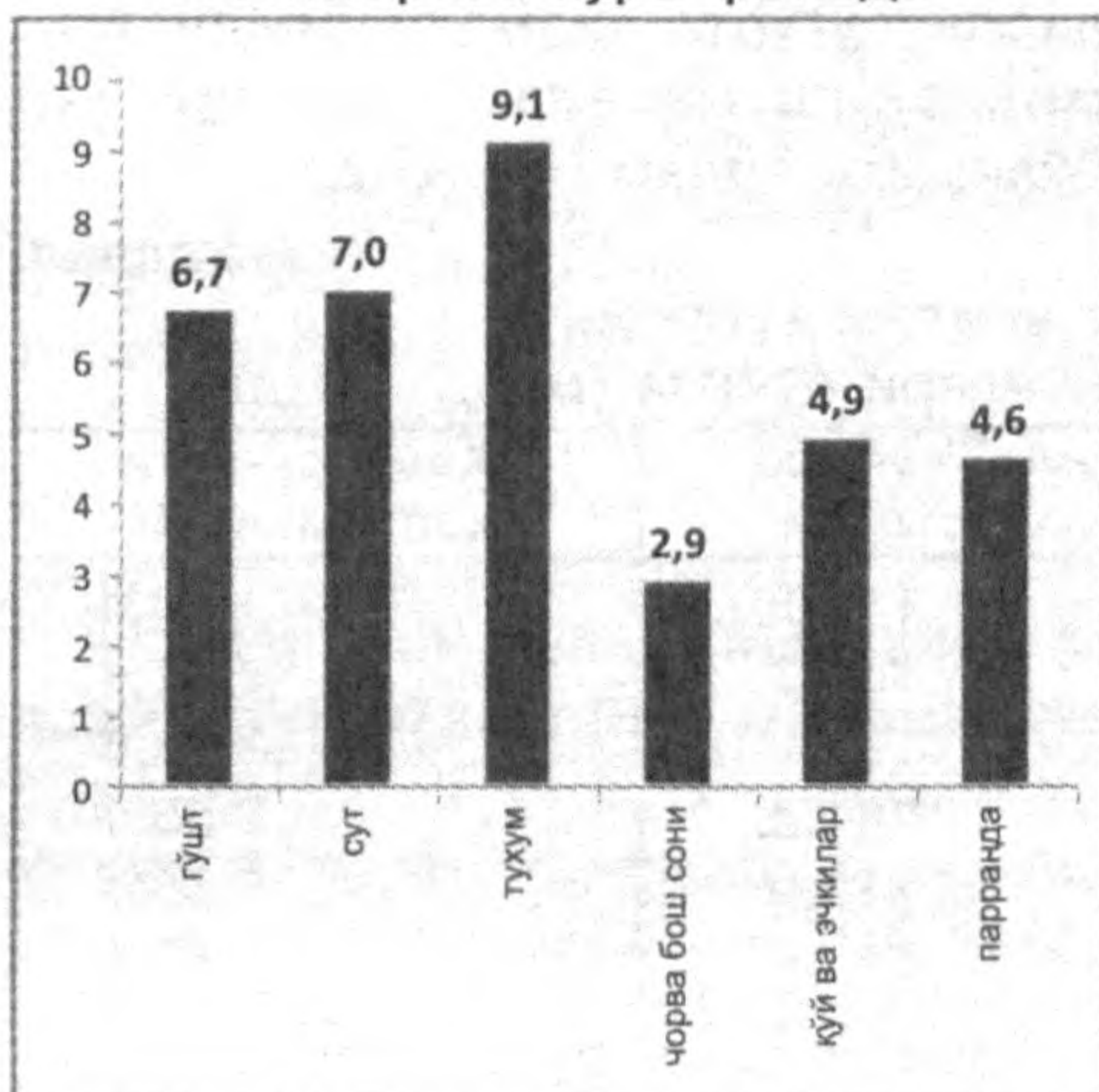
Қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини ишлаб чиқаришнинг ўсиши, 2015 йил январь-сентябрь, 2014 йилнинг январь-сентябрга кўра фоизда

Жорий йилдаги ноқулай об-ҳаво шароитларига қарамай, деҳқонларнинг фидокорона меҳнати ва омилкорлиги ҳамда сувдан тежамкорлик билан фойдаланилиши туфайли қишлоқ хўжалиги маҳсулотларининг мўл ҳосили етиштирилди ва йиғиб олинди. Жорий йилнинг 9 ойи давомида 7,4 млн. тонна сабзавот маҳсулотлари (2014 йилнинг шу даврига нисбатан 110,6 фоиз кўп) етиштирилган бўлиб, 2,1 млн. тонна картошка (110,3 фоиз), 1,3 млн. тонна полиз (109,6 фоиз), 1,8 млн. тонна мева маҳсулотлари (108,0 фоиз) ва 1,1 млн. тонна ўзум маҳсулотлари (109,6 фоиз) етиштирилди.

5-диаграмма.

Қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини етиштириш ҳажми ва чорва сони ўсиши, 2015 йил январь-сентябрь, 2014 йилнинг январь-сентябрга кўра фоизда

Чорвачилик

2015 йил 9 ойи давомида чорвачилик маҳсулотлари умумий ҳажми 13 357,7 млрд. сўмни ташкил этиб, ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 6,7 фоизга ўсган.

Умуман олганда, чорвачилик тармоғи қуйидаги натижаларни қўлга киритди:

2015 йил 1 октябрь ҳолатига кўра, йирик қорамол сони 11,2 млн. бошга етди (2014 йилнинг шу даври-

га нисбатан 2,9 фоиз ортган). Қўй ва эчкилар сони 19,1 млн. бошни (4,9 фоизга кўпайган), паррандалар 57,1 млн. бошни (4,6 фоизга) ташкил этди.

Қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари самарадорлигини ошириш юзасидан олиб борилган ислохотлар натижасида 2015 йил 9 ойи давомида гўшт маҳсулотлари ҳажми 6,7 фоизга, сут 7,0 фоизга, тухум 9,1 фоизга ортди.

Йирик қорамоллар умумий сонида деҳқон хўжалиги улуши 94,1 фоизга, сизирлар бўйича 94,7 фоизга, қўй ва эчкилар бўйича 83,5 фоизга, паррандалар бўйича 65,3 фоизга тенг бўлди.

Қишлоқ хўжалиги ҳудудлар кесимида

Юқори ўсиш суръати бўйича етакчилиكنи Сурхондарё (9,8 фоиз) ва Сирдарё вилояти (7,4 фоиз) омилкорлари қўлга киритди.

Қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари умумий ҳажмида катта улуш Тошкент вилояти (2015 йил январь-сентябрь ойларида 15 фоиз ва 2014 йилнинг шу даврида 15,3 фоизни ташкил этганди), Самарқанд вилояти (13,4 ва 13,6 фоиз), Андижон вилояти (9,2 ва 9 фоиз) ва Сурхондарё вилояти (9 ва 8,8 фоиз)га тўғри келди.

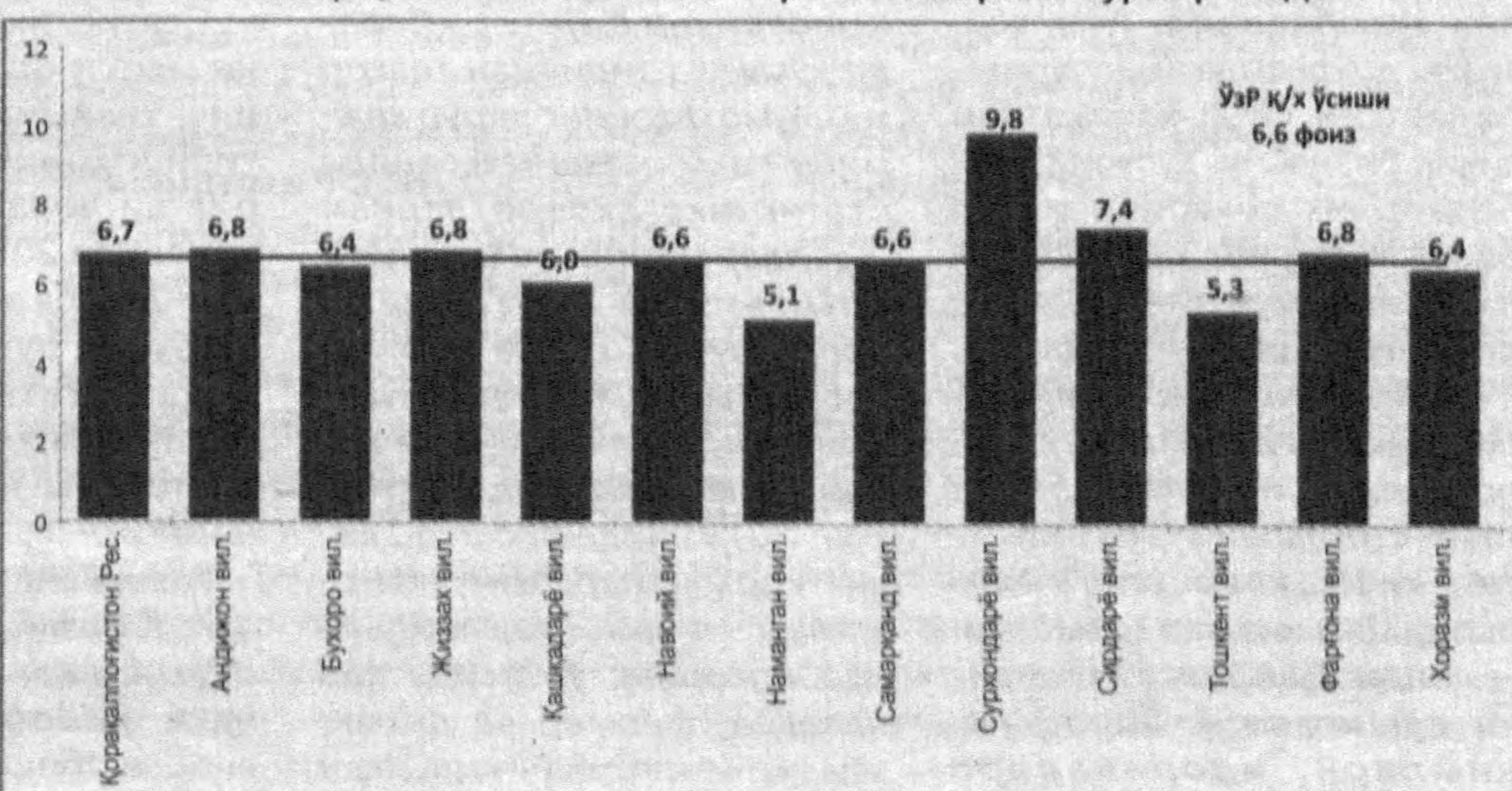
6-диаграмма.

Қишлоқ хўжалиги турлари бўйича чорва сони ва паррандалар тақсимои, 2015 йил 1 октябрь ҳолатига (умумий сонга кўра фоизда)

7-диаграмма.

Минтақалардаги қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари, 2015 йил январь-сентябрь, 2014 йилнинг январь-сентябрга кўра фоизда

STATISTIKA

Суғурта хизматлари бозори: 2015 йилнинг 9 ойи якуни

Суғурта хизматлари бозори таркиби

Суғурта мамлакат иқтисодиёти-нинг ривожланиш даражасини аниқ ифодалайдиган кўрсаткич ҳисобланади. Бу эса, аввало, суғурта мулкый манфаатлар ҳимояси, мулкдор ҳуқуқи ҳимояси эканлиги билан ифодаланади. Бундан ташқари, суғурта бу

даги барча суғурта компанияларининг бош идораси пойтахтда жойлашган. Бироқ ҳудудларда суғурта компаниялари бўлинмалари сони кўплиги (суғурта агентлари билан ҳисоблаганда 10 мингга яқин) жойларда суғурта хизмати билан таъминланиш масаласи ижобий ҳал бўлишига ёрдам бермоқда.

1-жадвал.

Суғурта бозорининг асосий хусусияти
2010-2015 йилларнинг 9 ойи якунлари бўйича (млрд. сўмда)

	Жами суғуртачилар	Умумий суғурта мукофотлари	Жами суғурта қопламалари
2010 й.	32	119,9	18,4
2011 й.	36	165,7	37,1
2012 й.	38	192,2	35,6
2013 й.	33	261,4	53,1
2014 й.	31	317,9	53,1
2015 й.	31	398,5	82,9

пуллик хизмат тури бўлиб, ўз-ўзидан бўлажак суғуртачи ушбу хизматга ҳақ тўлай олиш имкониятига эга бўлиши ҳамда фақатгина бугунги куннинг ташвиши билан фаолият юритмаслиги талаб этилади. Шу нуқтаи назардан келиб чиқиб суғурта бозорининг ҳолатига қараб мамлакат иқтисодиётининг умумий ҳолатига ҳам баҳо бериш мумкин.

2015 йил январь-сентябрь якунига кўра, Ўзбекистонда 31 та суғурта компанияси, 3 та суғурта брокерлари, иккита актуар ташкилотлар, 14 та сюрвейерлар ва аджастерлар ташкилоти ҳамда 5 та ассистант компанияси фаолият юритмоқда. Юқоридаги суғурта компанияларининг 28 таси умумий суғурта соҳасида (Non Life Insurance), учтаси ҳаётни суғурта қилиш соҳасида (Life Insurance) хизмат кўрсатиб келмоқда. Республика суғурта бозорининг ўзига хослиги ҳанузгача ҳудудий суғурта компанияларининг мавжуд эмаслигида акс этишда давом этмоқда. Республика-

Ўзбекистонда суғурта бозори таркиби олигапол хусусиятга эга бўлишда давом этмоқда, яъни ялпи суғурта мукофотларининг ярмидан ортиғи етакчи бешталик улушига тўғри келмоқда.

Суғурта мукофоти

2015 йил 9 ойи давомида Ўзбекистонда 398,5 млрд. сўмдан ортиқ (2014 йил шу даврида 317,9 млрд. сўм эди) суғурта мукофотлари жамғарилган бўлиб, умумий суғурта мукофотларининг учдан бир қисми давлат иштирокидаги компаниялар улушига тўғри келди. Ўтган йилнинг шу даврига нисбатан суғурта мукофотлари ҳажмининг ўсиш суръати 27 фоизга тенг бўлди ва ихтиёрий суғурта туридан тушган суғурта мукофотлари (275,4 млрд. сўм) ҳиссаси ҳам ошди. Бу эса умумий суғурта мукофотларининг ярмидан ортиғи демакдир (398,5 млрд. сўм).

Умумий суғурта мукофотлари ҳажмида мажбурий ва ихтиёрий суғурта

2-жадвал.

Суғурта мукофотларининг асосий кўрсаткичлари
2011-2015 йилларнинг 9 ойи якунлари бўйича (млрд. сўмда)

	2011 й.	2012 й.	2013 й.	2014 й.	2015 й.
Умумий суғурта мукофотлари, млрд. сўмда	165,7	192,2	246,1	318,0	398,5
Суғурта мукофотларининг зарарлилик коэффициенти, фоизда	22,4	18,5	21	16,7	20,8
Умумий суғурта мукофотлари ҳажмида мажбурий суғурталарнинг улуши, фоизда	28,6	30,1	28,8	30,9	31,2

Ахборот ва статистика бўлими томонидан Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги материаллари асосида тайёрланди.

Давлат статистика кўмитаси фаолиятида республика ва ҳудудлардаги ижтимоий-иқтисодий жараёнларни кузатиш учун зарур бўлган статистик-таҳлилий кўрсаткичларнинг таркиби ва сифатини ошириш устувор вазифалардан ҳисобланади. Айниқса, тизим доирасида амалга оширилаётган саъй-ҳаракатлар кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик соҳасини изчил ривожлантириш, қулай ишбилармонлик муҳитини яратишда муҳим омил бўлмоқда.

– Тизимга замонавий ахборот-коммуникация технологиялари изчиллик билан татбиқ этилиши кўрсатилаётган хизматлар сифатини оширишга хизмат қилмоқда, – дейди **Давлат статистика кўмитаси Ахборот тизимлари, идоралараро ҳамкорлик ва портал ечимлари бошқармаси бошлиғи**

Кичик бизнес учун яна бир имконият

Пойтахтимизда «Тадбиркорлик фаолиятини юритиш шароитларини тубдан яхшилашда давлат статистика кузатувлари шакллари ва интерфаол хизматларининг тақдим этилишини такомиллаштириш масалалари» мавзусида матбуот анжумани бўлиб ўтди.

Константин Кан. – Бу борада кўмита томонидан тезкор маълумотларнинг зарур ҳажмини таъминлаш мақсадида статистика ахборотларини шакллантириш соҳасидаги умумэтироф этилган халқаро услубий ҳужжатлар ҳисобга олиниб, танланма кузатувлар тизими сезиларли даражада кенгайтирилди. Хусусан, 2015 йилдан бошлаб кичик корхоналар, микрофирмалар ва яқка тартибдаги тадбиркорлар ўртасида ҳар чоракда, фермер ва деҳқон хўжаликларида йилда икки марта танланма кузатувлар ўтказилиши йўлга қўйилди.

Статистика ҳисоботларини электрон тарзда топшириш тизимини такомиллаштириш бўйича амалга оширилган чора-тадбирлар натижасида 2015 йилнинг 1 январидан барча ҳисобот топширувчи субъектлар томонидан статистик ҳисоботларни тўлиқ электрон шаклда тақдим этилишига эришилди.

Анжуманда жорий йилдан эътиборан кичик бизнес субъектлари давлат статистика ҳисоботини йиллик асосда топшираётган бўлса, йирик корхоналар бешта ойлик ҳисобот ўрнига ягона та-

комиллаштирилган шаклни тақдим этаётгани таъкидланди. Қайд этиб ўтамиз, бугунги кунда республикамизда 208 мингдан ортиқ тадбиркорлик субъекти фаолият кўрсатаётган бўлиб, уларнинг 205 мингтаси кичик бизнес вакиллари ҳисобланади.

Давлат статистика кўмитасининг яна бир муҳим давлат хизматларидан бири корхона ва ташкилотларни ягона давлат рўйхатидан ўтказиш борасида юридик шахсларга он-лайн режимида электрон сўров асосида маълумот беришга қаратилган.

Тадбирда айтиш пайтда юртимизда «Электрон ҳукумат» тизими фаол ривожланаётгани, барча вазирлик ва идораларда маълумотлар базаси ва ахборот тизими яратилаётгани қайд этилиб, бундай турли идоралараро тизимнинг интеграциялашуви электрон жамиятни барпо этишда ҳал қилувчи роль ўйнаши таъкидланди.

Айтиш жоиз, Давлат солиқ кўмитаси ва Давлат статистика кўмитаси ўртасида ташкилотлар молиявий ҳисоботларининг айрим кўрсаткичлари тўғрисида идоралараро маълумотлар алмашинуви йўлга қўйилди. Бу билан жорий йилдан бошлаб хўжалик юритувчи субъектлар давлат статистика органларига молиявий ҳисобот топширишдан озод этилди.

Ширин БАЙСЕНОВА.

3-жадвал.

Ялпи суғурта мукофоти

2012-2015 йилларнинг 9 ойи якунлари бўйича (млрд. сўмда)

Кўрсаткич номи	2012 й.	2013 й.	2014 й.	2015 й.
Суғурта мукофотлари, шу жумладан	189,8	261,4	318,0	398,5
Ихтиёрий суғурта	131,4	190,1	219,8	275,4
Мажбурий суғурта	58,3	71,3	98,2	123,1

турларидан тушган суғурта мукофотларининг ўзаро нисбатига кўра фарқи 31 фоизни ташкил қилди. Бу эса суғурта бизнеси соҳасининг етакчи мутахассис, олимларининг тавсияномасига яқин кўрсаткичдир. Яъни етук мутахассислар суғуртанинг мажбурий туридан тушган мукофот ҳажми ялпи суғурта мукофотлари умумий ҳажмининг учдан бир қисмидан ошмаслиги лозимлигини тавсия этишади. Ҳаётни суғурта қилиш соҳасида фаолият юритишга рухсат берувчи ли-

андеррайтинг натижалари ҳақида гувоҳлик беради.

Суғурта тўловлари

2015 йил 9 ойи давомида суғурта тўловлари ҳажми 82,9 млрд. сўмдан ортиб ўтган йилнинг шу давридаги кўрсаткичига нисбатан 156 фоизга ўсди. 2015 йил 9 ойи давомида ўтган йилнинг шу даврига нисбатан тўланган суғурта қопламалари 1,5 баробарга, умумий суғурта мукофотлари эса 1,27 баробарга кўпайди. Бу эса айрим

4-жадвал.

Суғурта тўловлари

2012-2015 йилларнинг 9 ойи якунлари бўйича (млрд. сўмда)

Кўрсаткич номи	2012 й.	2013 й.	2014 й.	2015 й.
Суғурта тўловлари, шу жумладан	35,9	51,8	53,1	82,9
Ихтиёрий суғурта	25,1	38,3	31,1	48,5
Мажбурий суғурта	10,8	13,4	22,0	34,4

цензияга эга суғуртачилар томонидан тўпланган суғурта мукофотлари камлигича қолмоқда, яъни суғурта мукофотлари умумий ҳажмининг 5 фоизига ҳам етмаяпти. Айни пайтда 2015 йил 9 ойи давомида «Ўзбекинвест Ҳаёт» ШСКда йиғилган ялпи суғурта мукофотлари ҳажмида ҳаётни суғурта қилиш туридан олинган мукофот ҳажми етакчи ўринни эгаллади ва компаниянинг бу борада биринчи ўнталик таркибидан жой олишига сабаб бўлади. «Temiryo'l Life» АЖ ва «Alfa Life» СК ШХЖ компаниялари эса Ўзбекистон суғурта бозорининг аутсайдерларидир. «Ўзбекинвест Ҳаёт» ШСК етакчилигининг мажбурий суғурта тури бўйича ҳам хизмат кўрсатиши билан изоҳланади.

Суғурта мукофотларининг зарарлилик коэффициенти ортиши 2014 йилдаги 16,7 фоиздан 2015 йилда 20,8 фоизга ўзгариши билан бир пайтда умумий суғурта мукофотларининг ҳажми 27 фоизга ўсганлиги миллий суғуртачиларнинг ижобий

миллий суғурта компанияларимизда салбий андеррайтинг натижа қайд этилиши мумкинлигидан далолатдир. Тўланган суғурта қопламаларининг учдан бир қисми давлат иштирокидаги суғурта компанияларига тегишли бўлди.

Суғуртачиларнинг инвестициялари

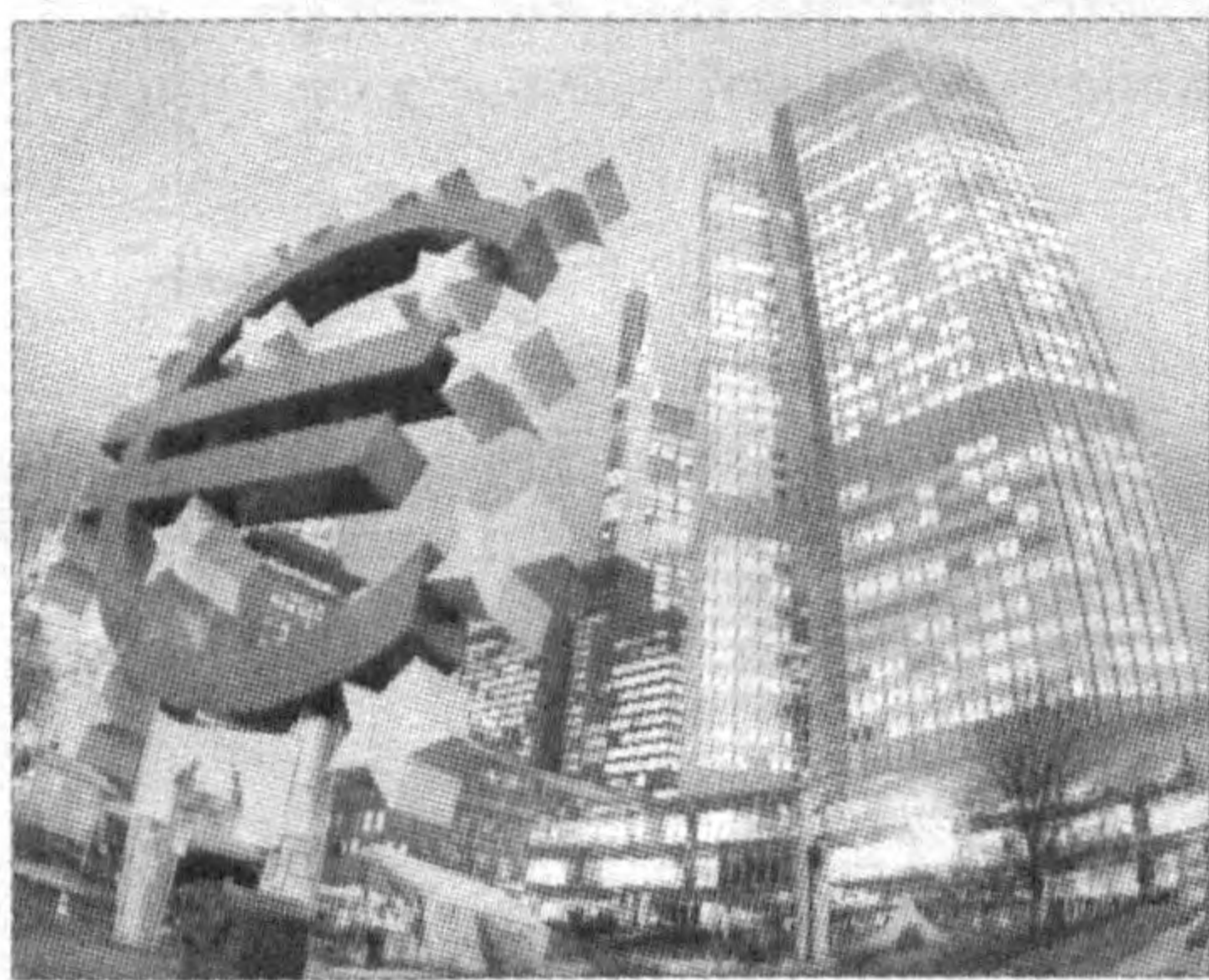
2015 йил январь-сентябрь ойлари якунига кўра, миллий суғурта компанияларининг инвестицияси 713 млрд. сўмдан ортиб, бу эса 2014 йилнинг шу даврига нисбатан 1,2 баробар кўп маблағ демакдир. Миллий суғурта компанияларида активларнинг ортиши муҳим омил сифатида қайд этилмоқда. Инвестицияларнинг бундай ўсиши депозит (114 фоиз) ва қимматли қозғалардаги (115 фоиздан ортиқ) ўсиши таъминлашга хизмат қилди. Таъкидлаш жоизки, суғурта компаниялари инвестицияларини ўз маблағлари билан бирқаторда суғурта захиралари ва жамғармалар ҳисобига ҳам амалга оширмоқдалар.

DUNYOGA NIGOH

Еврохудудда ишбилармонлик фаоллиги ўрганилди

«Markit Economics» компанияси олдиндан берган баҳога кўра, харидлар бўйича менежерлар ўртасида ўтказиладиган ижтимоий сўровлар натижасида аниқланадиган еврохудудда ишбилармонлик фаоллиги ялпи индекси (PMI) октябрдаги 53,9 пунктдан ноябрдаги 54,5 пунктга ўзгарди.

«Markit» маълумотларига қараганда, ноябрдаги индекс кўрсаткичи сўнгги 54 ойдаги энг юқори натижадир. Хизматлар соҳасига оид PMI кўрсаткичи

ҳам октябрдаги 54,1 дан ноябрда 54,6 пунктга ошди. Ишлаб чиқариш кўрсаткичи эса аввалги 52,3 ўрнига 52,8 пункт натижани қайд этди.

«PMI индекси еврохудудда иқтисодий ўсиш суръати тезлашганини кўрсатмоқда. Парижда бўлиб ўтган нохуш воқеалар оқибатида Францияда иқтисодий ўсиш суръати, айниқса, хизмат кўрсатиш соҳасида бироз сукунат қайд этилганига қарамай, еврохудудда ноябрь ойида ишлаб чиқариш ва янги иш ўрнини ташкил этишда ўсиш кузатилди», – дея изоҳ берди «Markit»нинг бош иқтисодчиси Крис Уильямсон.

Янги ҳамжамият ташкил этилади

«ABC News» берган хабарларга кўра, Жануби-Шарқий Осиё мамлакатлари уюшмаси (АСЕАН)га аъзо давлатлар раҳбарлари Ягона иқтисодий ҳамжамиятни ташкил этишга оид декларацияга имзо чекди.

Таъкидланишича, ҳамжамият 2015 йил якунига қадар расман ташкил этилади.

Жон Хопкинс номидаги халқаро иқтисодиёт университети профессори Майкл Пламмернинг фикрича, ҳамжамият аҳолининг бандлик ва даромадлар даражасига ижобий таъсир кўрсатади ҳамда бошқа мамлакатлар билан боғлиқ иқтисодий масалаларни тартибга солишга ёрдам беради.

Биткоин валютадаги илк дебет карта

«Coinbase» биткоин ҳамёнлар сервиси дунё бўйича илк мартаба криптовалюта ёрдамида нақд пулсиз ҳисоб-китобларни амалга ошириш имкониятини берувчи дебет пластик картага асос солди.

«Coinbase»нинг маълумот беришича, биткоин биржанинг 2,8 млн. фойдаланувчиларининг қарийб 20 фоизи тўлов ва пул ўтказмаларини криптовалюта ҳақиқий пул сифатида қайд қилинадиган жойлардан амалга оширади. Яъни жамғарма маблағлари учун эмас, айнан тўлов амалиётлари учун фойдаланишади. Қолган 80 фоиз трансакциялар криптовалюта савдо объекти сифатида иштирок этадиган жараёнлар билан боғлиқ бўлади. Бирок маҳсулот ва хизматлар тўлови билан боғлиқ операциялар улуши кундан-кунга ортиб бормоқда.

«Shift Card» номи билан юритилувчи янги дебет карталари ёрдамида маҳсулотлар ва хизматлар учун тўловлар ҳам онлайн, ҳам оф-

лайн шаклда Visa картаси қабул қилинадиган исталган жойда амалга оширилади.

Аввалроқ маълум қилинганидек, банклар бундай биткоиндан 2016 йил бошиданоқ фойдаланиши мумкин.

Эртакнамо эсдалик тангалари

Латвия Марказий банки яқин кунларда 5 евро номиналидаги коллекцион тангани ишлаб чиқаради. Ушбу танга «Эртаклардаги илк танга. Беш мушук» номи остида зарб этилиши режалаштирилган.

Мазкур коллекцион танга латвиялик таниқли ёзувчи Альберт Кронен Бергнинг «Беш мушук» эртаги асосига қурилган туркум тангаларнинг биринчиси бўлади.

Танганинг дизайн муаллифи Анита Паэгле бўлиб, 10 мингдан ортиқ тангалар Литвадаги пул заводида зарб этилади.

Латвия банки кассаларида «Беш мушук» коллекцион тўпламининг нархи 39 еврога тенг бўлади.

Келаси йил Латвия Марказий банки эсдалик тангаларини миллий валюта бирлиги латни узоқ вақт безаб турган жониворлар ҳисобланмиш сигир ва турнанинг тасвири билан ишлаб чиқаришни кўзда тутган. Латвия латида бундан ташқари чумоли, хўроз, бақа, кирпи, кўзқорин, эртак қаҳрамонлари ва кўплаб бошқа буюм ҳамда жонзотларнинг тасвири акс эттирилган эди.

Самарасиз фаолият йўналишларига барҳам берилади

Швейцариянинг «Credit Suisse» акциядорлари навбатдан ташқари мажлис ўтказди. Мажлисда СЕО Тиджан Тиамнинг банк сармоясини 6 млрд. Швейцария франкига (5,9 млрд. АҚШ доллари) кўпайтиришга оид таклифи маъқулланди.

Тиджан Тиам банк акциядорлари билан илк мартаба шу йилнинг июль ойида, «Credit Suisse» кредит ташкилотига раҳбар сифатида тайинланганида танишган эди. Унинг фикрича, банкка Осиёдаги операцияларни кенгайтириш мақсадида қўшимча маблағ ортиқчалик қилмайди, айниқса, бу ҳудуд банк учун фойда келтирувчи ҳисобланади. Банкчи осиелик ҳамкасблари «сармоя етишмаслиги туфайли кўплаб имкониятларни қўлдан бой бераётганидан» нолиган.

Шунингдек, Тиам йиғилганларга бизнесни реструктуризация қилиш доирасида ташкилот инвестбанкнинг қисқартиришга мажбурлигини, шу муносабат билан фойда келтирмаётган ҳисоб рақамлар тугатилиши лозимлигини маълум қилди.

Акциядорлар иштирокидаги мажлисда Тиам ўз маърузасини немис тилида бошлади ва мулоҳазаларини ўзининг она тили француз тилида баён этишда давом этди. Илгари айрим акциядорлар ташкилотнинг собиқ раҳбари Брейди Дуган фақатгина инглиз тилида сўзлашадан норози эканликларини билдиришган эди.

«Credit Suisse»да Дуганнинг ўрни-

ни эгаллаган Тиам ҳозирги лавозимга тайинланиши билан банк тараққиёти глобал стратегиясини қайта кўриб чиқишини айтганди. Хусусан, у ташкилот фаолиятини фақатгина фойда келтирадиган ҳудудларда ривожлантириш, аксинча даромад бермаётган ҳудудлардан тугатиш фикрини илгари сурди.

«Credit Suisse»нинг III чорақдаги фойдаси 779 млн. Швейцария франки (815,37 АҚШ доллари)ни ташкил қилиб, бу эса ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 24 фоиз кам (1,025 млрд. фр.анк) кўрсаткичдир. Банкдагиларнинг фикрича, улар ривожланаётган бозорлардаги операциялар ва битимлар ҳажми бирмунча қисқарганини англашмоқда. «Credit Suisse»нинг инвестицион банк бўлиниши III чорақдаги солиқдан олдинги зарари 125 млн. франкни ташкил этди, айти пайтда таҳлилчилар 308 млн. франк миқдорида фойда кўрилишини башорат қилган эди. Ўтган йилнинг шу чорақдаги фойдаси 516 млн.га етган эди.

Йирик миқдорларга хизмат кўрсатиш ва активларни бошқариш бўлиниши томонидан солиққача бўлган даврдаги фойда ҳам 31 фоизга камайди ва 647 млн. франкни ташкил этди.

«Ўзбекистон матбуоти»: бешинчи миллий кўргазмаси

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги томонидан Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси, Вазирлар Маҳкамаси ҳамда Мустақил босма оммавий ахборот воситалари ва ахборот агентликларини қўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш жамоат фонди ҳамкорлигида анъанавий равишда ўтказиб келинаётган ушбу тадбир мамлакатимизда сўнгги йилларда босма оммавий ахборот воситалари ҳамда ноширлик соҳасида эришилган ютуқларни кенг намойиш этиш имконини бермоқда.

Кўргазманинг очилишида сўз оланлар бугунги кунда барча оммавий ахборот воситалари, жумладан, медиа тузилмалар, нашриёт-матбаа ижодий уйлари ва моддий-техник базаси модернизацияланганини, аҳоли учун мазмунан ва дизайн жиҳатдан юксак сифатли матбаа маҳсулотларини тақдим этиш борасидаги ислохотлар изчил давом эттирилиб, тахририятлар ижодий жамоаси босқичма-босқич малака ошираётганини таъкидладилар.

Давлатимиз раҳбарининг 2011 йил 30 декабрдаги «Оммавий ахборот воситаларини янада ривожлантириш учун қўшимча солиқ имтиёзлари ва афзалликлар бериш тўғрисида»ги 1672-сонли Қарори медиа тузилмалар ишини янада такомиллаштириш, улар учун иқтисодий қулайликлар яратишда муҳим омил бўлмоқда. Мазкур қарорга мувофиқ, оммавий ахборот воситалари, нашриётлар, матбаа корхоналари-

га берилган солиқ имтиёзлари натижасида Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги тизимидаги корхоналарда жами 9,4 млн. АҚШ доллари ҳажмидаги модернизация, техник ва технологик янгиланишлар амалга оширилди.

– «Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси республика-мизда ноширлик тармоғидаги энг тўнғич ташкилот сифатида 70 йиллик тажрибага эгадир, – дейди компаниянинг маркетинг бўйича етакчи мутахассиси Баҳром Хасанов. – Бугунги кунда бадиий ва болалар адабиёти, дарсликлар ва методик қўлланмалар ҳамда қоғоз-босма каби маҳсулотларимиз бозорда барча мезонлар бўйича сифат стандартларига жавоб беради. 2014 йилда ПҚ-1672-сонли қарорга асосан компаниямизга божхона ва солиқ имтиёзларидан фойдаланилган ҳолда Германия, Ҳиндистон ва Хитой давлатлари-

дан энг сўнгги матбаа технологиялари келтирилди.

Таъкидлаш жоиз, юртимизда босма оммавий ахборот воситалари ҳамда ноширлик соҳасида амалга оширилаётган қонунчилик ислохотлари натижасида улар доираси тобора кенгайиб бормоқда. Жорий йилнинг 1 ноябрь ҳолатига кўра, Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги томонидан рўйхатга олинган оммавий ахборот воситаларининг сони 1 422 тага, матбаа корхоналари 1 677 тага, нашриётлар 112 тага етганлиги фикримиз далилидир.

«Ўзбекистон матбуоти» V миллий кўргазмасида мана икки йилдирки, «Болалар адабиёти»га ҳам алоҳида эътибор қаратилиб, махсус бўлим ташкил этилмоқда. Бундан кўзланган мақсад мамлакатимиздаги нашриётлар томонидан чоп этилаётган болалар адабиётини кенг жамоатчиликка тақдим этиш, ота-оналар, ўқитувчилар, ёшларни бу борадаги янгиликлар билан кенг таништириш, навқирон авлоднинг мутолаа маданиятини оширишдан иборат. Кўргазмада 30 дан зиёд нашриёт ва нашриёт-матбаа ижодий уйи фаолияти, уларда чоп этилаётган китоблар, қўлланмалар, газета ва журнал ҳамда бошқа матбаа маҳсулотлари кенг намойиш этилди.

Шу кун «Йилнинг энг яхши китоби» республика кўрик-танловининг голиб ва совриндорлари аниқланиб, уларга дипломлар топширилди.

Наргиз АХМЕДОВА.

Ёш ижодкорлар кўргазмаси

Тошкент Фотосуратлар уйида Республика болалар ижтимоий мослашуви маркази ва ЮНИСЕФнинг мамлакатимиздаги ваколатхонаси ҳамкорлигида «Болалар ҳуқуқларини акс эттириб» номли фотокўргазма бўлиб ўтмоқда.

Президентимиз Ислам Каримов раҳнамолигида мамлакатимизда бола ҳуқуқларини ҳимоя қилишга алоҳида эътибор қаратилаётгани таъкидланди.

Мазкур кўргазма санъатга қизиқувчи болалар учун тенгдошлари ижоди билан яқиндан танишиш, улар билан тажриба алмашиш имконини яратди. Болалар ўз хис-туйғуларини таълим, спорт, оила, маҳалла, маданият, табиатга оид суратларида акс эттирган.

– Республика болалар ижтимоий мослашуви маркази томонидан ўтказилган семинарда қатнашиб, мактабимиздаги биология дарсини суратга олдим, – дейди Яшнобод туманидаги 216-умумтаълим мактаби ўқувчиси Умида Обиджнова. – Санъатга жуда қизиқаман. Мамлакатимизда ёшларнинг ўз қобилиятини намоён этиши учун барча шароит яратилгани ўзимга ишончини оширмоқда.

ЎЗА.

Реклама

ХУРМАТЛИ ГАЗЕТХОНЛАР!

«Солиқ ва божхона хабарлари»/«Норма маслаҳатчи», «Налоговые и таможенные вести»/«Норма» газеталари комплектига 2016 йил учун обуна давом этмоқда.

25 декабрдан газеталар йиллик комплектига обуна бўлинг ва қуйидаги БОНУСЛАРНИ олинг:

- 1 «Электрон газета-2016»га («СБХ», «Норма маслаҳатчи», «НТВ», «Норма» газеталарининг электрон версиялари) **обуна бўлинганда 50%лик чегирма** – фақат газеталарнинг босма комплекти обуначилари учун
- 2 2016 йил давомида «Online газета»ни (gazeta.norma.uz) ўқиш имконияти
- 3 2016 йилда «NORMA» ўқув марказида:
 - солиқ солиш, бухгалтерия ҳисоби, ТИФ ва кадрлар иши бўйича исталган 2 та семинарда бепул иштирок этиш;
 - исталган семинарларда (2 та бепул семинардан ташқари) ва курсларда ўқиш учун (1 та обуна = 1 киши) 50%лик чегирма

- 4 Бухгалтерия ҳисоби, солиқ солиш ва тадбиркорлик ҳуқуқининг долзарб масалалари бўйича «ЖАВОБ БЕРАМИЗ» хизмати:
 - (0-371) 200-00-59 бевосита мулоқот телефони орқали;
 - norma.uz корпоратив сайти орқали;
 - «Электрон газета-2016» дастурининг интерфейси орқали

- 5 «NORMA»-ная карта» дисконт картаси – «Gorod Skidok» дисконт дастурининг ҳамкор-ташкilotларида (кафе ва ресторонлар, дўкон ва сервис марказларида) товарлар ва хизматлар ҳақини тўлашда чегирмалар

- 6 «top» реклама журнали ва «Poytaxt» радиоси орқали ўз раҳбарингиз ёки бош бухгалтерингизни таваллуд кунлари билан бепул қутлаш имконияти

Маълумотларни (0-371) 200-00-30, 244-44-29 телефонлари ва www.norma.uz сайтидан олиш мумкин.

«NORMA» газеталари бирлашган тахририяти.

БАНК АХБОРОТНОМАСИ

АХБОРОТ-ТАҲЛИЛИЙ ГАЗЕТА

ҲАМКОРЛАРИМИЗ ВА МУАССИС

Ўзбекистон Республикаси
Марказий банки

«Norma» МЧЖ

«Moliya yangiliklari agentligi» МЧЖ

БОШ МУҲАРРИР

Акмал НАЗАРОВ

Нашр учун масъул

Анвар АСРОРОВ

ЧОП ЭТИШГА ТАЙЁРЛОВЧИ

Газета «Moliya yangiliklari agentligi» МЧЖнинг
компьютер базасида
саҳифаланди

АХБОРОТ КўМАГИ

ЎЗА, «Туркистон-пресс» НАА

ТАХРИРИЯТ МАНЗИЛИ:

100084, Тошкент ш.,

Ғ. Мавлонов кўчаси,

1а-уй, 3-кават.

e-mail: info@banknews.uz

www.banknews.uz

Реклама ва эълонлар учун
234-43-18

телефони орқали мурожаат қилинг.

Юридик шахслар учун нашр индекси – 102.

Жисмоний шахслар учун нашр индекси – 377.

Тахририятнинг фақат ёзма розилиги билан «Банк ахборотномаси»да эълон қилинган материалларни кўчириб босишга ижозат берилади.

Кўлемлар тақриз қилинмайди ва қайтарилмайди.

Газета Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги томонидан 2012 йил 10 январда 0065-тартиб рақами билан рўйхатга олинган.

Газета ҳафтанинг пайшанба куни чоп этилади.

Буюртма № 165
Адади: 6004 нуска.
Нархи шартнома асосида.
Газета АЗ ҳажмда, 3 шартли босма табоқда
чоп этилди.
Босишга рухсат этилди: 25.11.2015 й., 9.00.